

## आर्थिक वर्ष २०८२।८३ का लागि प्रस्तुत नीति तथा कार्यक्रम

गोदावरी नगरपालिकाको पन्ध्रौं नगरसभाको उद्घाटन समारोहमा उपस्थित गोदावरी नगरपालिकाका नगर उपप्रमुखज्यू, नगर सभाका सदस्यज्यूहरू, राजनीतिक दलका प्रमुख तथा प्रतिनिधीज्यूहरू, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतज्यू, विभिन्न संघ संस्थाका प्रमुख तथा प्रतिनिधीज्यूहरू, नगरपालिकाका कर्मचारी मित्रहरू, सुरक्षाकर्मी, सञ्चारकर्मी लगायत अन्य उपस्थित महानुभावहरू ।

नेपालको सार्वभौमसत्ता, स्वाधिनता, भौगोलिक अखण्डता, राष्ट्रिय हित, लोकतन्त्र प्राप्ति र संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक शासन ब्यवस्था स्थापनाका लागि भएका विभिन्न आन्दोलनमा आफ्नो अमूल्य जीवन उत्सर्ग गर्नुहुने सम्पूर्ण ज्ञात-अज्ञात सहिदहरू प्रति भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली एवं श्रद्धासुमन अर्पण गर्दछु ।

नगरसभाका सदस्यज्यूहरू,

उपलब्ध विविध साधन श्रोत संघ तथा प्रदेश सरकारले उपलब्ध गराएको अनुदान, नगरपालिकाको आफ्नै आन्तरिक आयश्रोत, कर्मचारी प्रशासन र सम्पूर्ण नगरबासीहरूको न्यायो साथ एवम् विभिन्न दातृ संघ / संस्था तथा निकायसँगको सहकार्यमा नगरबासीले सुम्पिएको यो ऐतिहासिक जिम्मेवारीलाई इमान्दारिताका साथ पूरा गर्ने प्रतिबद्धता व्यक्त गर्दछु ।

यस गोदावरी नगरपालिकाको गरिमामय पन्ध्रौं नगर सभामा हाम्रो निमन्त्रणा स्वीकार गरी पाल्नु भएका सम्पूर्ण महानुभावहरूलाई हार्दिक स्वागत गर्न चाहन्छु । नेपालको संविधानको धारा २३०, स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा ७१ बमोजिम गोदावरी नगरपालिकाको आगामी आर्थिक वर्ष २०८२।८३ को नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न अनुमती चाहन्छु ।

नगर सभाका सदस्यज्यूहरू,

गोदावरी नगरपालिकाले आ.व. २०८२/८३ को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्दा लिएका प्रमुख आधारहरूको जानकारी गराउन चाहन्छु ।

- ☒ नेपालको संविधान,
- ☒ स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४,
- ☒ अन्तर सरकारी वित्त ब्यवस्थापन ऐन, २०७४,
- ☒ राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्तआयोग ऐन, २०७४,
- ☒ विपद् जोखिम न्यूनीकरण र ब्यवस्थापन ऐन, २०७४
- ☒ सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ र नियमावली, २०६४ का सान्दर्भिक दफा तथा नियमहरू,
- ☒ स्थानीय तहको योजना तर्जुमा दिग्दर्शन, २०७८
- ☒ नेपाल सरकारको आर्थिक वर्ष ०८२/८३ को बजेट,
- ☒ सुदूरपश्चिम प्रदेश सरकारको आर्थिक वर्ष ०८२/८३ को बजेट,
- ☒ संघीय र सुदूरपश्चिम प्रदेश सरकारले जारी गरेका नीति, कानून र मापदण्डहरू,

- ☒ संघीय सरकार र सुदूरपश्चिम प्रदेश सरकारबाट प्राप्त बजेट सिलिङ्ग र मार्गदर्शन,
- ☒ १६ औं योजनाले निदृष्ट गरेका लक्ष्य एवं उद्देश्यहरू,
- ☒ सन् २०३० सम्म पुरा गर्नुपर्ने दिगो विकासका लक्ष्य,
- ☒ अन्तराष्ट्रिय स्तरमा नेपालले ब्यक्त गरेको विषयगत क्षेत्रका प्रतिवद्धता,
- ☒ गोदावरी नगरपालिकाको आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम,
- ☒ नगरपालिकाका विषयगत समितिबाट प्राप्त सुझाव,
- ☒ वडाबाट आएका सुझाव तथा कार्यक्रमहरू

## १.२ चालु आवको नीति तथा कार्यक्रमको समीक्षा

### (क) वित्तिय प्रगतितर्फ

यस नगरपालिकाले चालु आर्थिक वर्ष ०८१।८२ का लागि तेहीँ नगर सभाबाट स्वीकृत बजेट लगायत नेपाल सरकार तथा सुदूरपश्चिम प्रदेश सरकारबाट विभिन्न शिर्षकमा विभिन्न मितिमा प्राप्त हुने अनुमान गरिएका बजेट मध्ये संघीय सरकारबाट प्राप्त अनुदान रु. ६६ करोड ९९ लाख र सुदूरपश्चिम प्रदेश सरकारबाट रु. २ करोड ३३ लाख , राजश्व बाडफाइबाट रु. २० करोड ३२ लाख, आन्तरिक आय (बैंक मौज्दात समेत) बाट रु. १७ करोड ४४ लाख गरी जम्मा रु. १ अर्व ७ करोड २ सय अर्थात ८६.५६ प्रतिशत आम्दानी प्राप्त हुन आएको छ ।

चालु आर्थिक वर्ष ०८१।८२ को ब्यय तर्फ २०८२ असार ४ सम्म चालु तर्फ रु. ५६ करोड १९ लाख र पूँजीगत तर्फ रु. २३ करोड २५ लाख गरी जम्मा रु. ७९ करोड ४४ लाख अर्थात ६४.२६ प्रतिशत खर्च भएको छ ।

### (ख) भौतिक प्रगति तर्फ

- संघीय विशेष अनुदान अन्तरगत गोदावरी नगरपाला वडा नं. ३ र १० को वृहत खानेपानी योजनाको करिव ८० प्रतिशत काम सम्पन्न भएको छ ।
- फोकशेडाडा पर्यटन प्रवर्द्धन कार्यक्रमको करिव ६० प्रतिशत काम सम्पन्न भएको छ ।
- वडा नं. ४ को नयाँ भवन बनेसंगै आफ्नै भवनबाट सेवा प्रवाह गर्ने वडाहरूको संख्या तीन पुगेको छ । वडा नं. ५, ७, ८ र ११ का वडाहरू साविकको गा.वि.स. भवनबाट संचालन भईरहेका छन् साथै वडा नं. २, ३, ६, १० र १२ घर भाडामा लिई संचालन भईरहेका छन् । वडा नं. १० र १२ को भवन निर्माणका लागि ठेक्का प्रकृया अगाडी बढेको छ ।
- चालु आवमा ८ किमि सडक कालोपत्रे ठेक्का आह्वान भएकोमा करिव ३ किमि जति निर्माण सम्पन्न भएको छ ।
- नगर सडकको नियमित मर्मत, स्तरोन्नतीका लागि चालु आवको असार ५ गते सम्म जम्मा १४ कि.मी. सडक ग्राभेल गरिएको छ सडक बोर्ड संगको साझेदारीमा १४ किमि पानीपिच गरिएको छ । नगरका विभिन्न ठाउमा ३ कि.मी. पक्की नाली निर्माण सम्पन्न भएको छ ।
- नगरपालिकाका साना ठुला गरि करिब ७ वटा कल्भर्ट निर्माण सम्पन्न भएको छ ।

- नदीजन्य पदार्थ विक्रि शुल्क संकलन कार्य खुला वोलपत्र आह्वान असार १ गतेसम्म ४ करोड ७५ लाख राजश्व संकलन भएको छ ।
- एशियाली विकास बैंकको ऋण सहयोगमा गोनपा ३ स्थित एकिकृत फोहोरमैला व्यवस्थापन परियोजनाको निर्माण सम्पन्न भई सञ्चालनमा आएको छ ।
- अत्तरीया चौराहमा सुदुरपश्चिममै पहिलोपटक आकाशे पुल निर्माणको लागि सम्भाव्यता अध्ययनको प्रकृया अगाडि बढेको छ र आगामी आवमा निर्माण सम्पन्न सम्पन्न गर्ने लक्ष्य लिईएको छ ।
- नवज्योती, ग्वासी, घण्टेश्वर र दुर्गाभवानी स्कुलमा भवन निर्माणको प्रकृया अगाडी बढेको छ।
- वडा नं. ३,१० र १२ को वडा कार्यालय भवनको निर्माण कार्य अगाडी बढेको छ ।
- गोदावरी नगरपालिकाको आगामी ५ वर्षको लागि प्रथम आवधिक योजना (२०७९/८०-२०८३/८४) तयार भई कार्यान्वयनमा आएको छ । गोदावरी नगरपालिकाको मध्यमकालीन खर्च संरचना २०८२/८३ तयार भएको छ ।

### सामाजिक क्षेत्र (स्वास्थ्य तर्फ)

- आम नागरिकको स्वास्थ्य सेवाको मौलिक अधिकारको सुनिश्चितता गर्न आधारभुत अस्पताल र स्वास्थ्य सेवा केन्द्रहरु बाट २,१८,०९० जनाले निशुल्क स्वास्थ्य सेवा प्राप्त गरेका छन।
- बिभिन्न सरुवा रोगहरु बाट बचाउन ५ वर्ष मुनिका १०,८७८ बालबालिकाले १४ किसिमका खोप हरु पाएका छन ।
- १०५ जना महिला सामुदायिक स्वास्थ्य स्वयं सेविकाले ६९,९७७ जनालाई जनस्वास्थ्य सेवा प्रदान गरेका छन ।
- बिद्यालय नर्स कार्यक्रमबाट १७,७१२ जना किशोरकिशोरीहरु लाभान्वित भएका छन ।
- गोदावरी नगरपालिका भित्रका ५६० जनाले निःशुल्क एम्बुलेन्स सेवा पाएका छन ।
- ५ वर्ष मुनिका १९ जना कडा कुपोषण भएका बालबालिकाहरुलाई सुपोषित गरिएको छ ।
- २ वर्ष मुनिका बालबालिकाको १३,१३५ पटक बृद्धि अनुगमन गरिएको छ ।
- यस आ.व. मा ११,५८१ जना गर्भवती महिलाहरुले जाँच सेवा प्राप्त गरेका छन ।
- यस आ.व. मा ५५८ जना सुत्केरी महिलाहरुले न्यानो झोला र जनहि १५०० बराबरको पोषण कोशली प्राप्त गरेका छन ।
- १० देखि १४ वर्ष सम्मका ५१८२ जना किशोरीहरुले पाठेघरको मुखको क्यान्सर बिरुद्धको खोप सेवा प्राप्त गरेका छन ।
- ७८० जना सुत्केरीहरुलाई घरमै गइ प्रत्येक आमा र नवशिशुलाई ३ पटक सुत्केरी जाँच गरिएको छ ।
- निःशुल्क सुरक्षित गर्भपतन सेवा १८०७ जनाले पाएका छन ।
- प्रजनन स्वास्थ्य शिविर बाट ६७५ जनाले सेवा लिएका छन र ६९ जनाको पालिका बाट व्यवस्थापन गरिनुका साथै १९ जनालाई शल्यक्रियाका लागी प्रेशन गरिएको छ ।

- २३,१५२ जनालाई परिवार नियोजनका अस्थायी साधन र १९ जनालाई बन्ध्याकरण सेवा प्रदान गरिएको छ ।
- क्षयरोग नियन्त्रण कार्यक्रम बाट १६५ जनालाई निशुल्क उपचार गरिएको छ ।
- १,४१५ जना महिलाहरुको PMTCT जाँच गरिएको छ ।
- ६८०२ जना नसर्ने रोगका बिरामिहरुलाई बर्षभरि निशुल्क औषधी उपलब्ध गराइएको छ ।
- ३८ जना मानसिक रोगका बिरामिहरुलाई उपचार गरिएको छ ।
- स्वास्थ्य सेवा पहुँच बाट टाढा रहेका बस्तिहरुमा बिशेषज्ञ स्वास्थ्य शिविर सञ्चाल गरि २४३९ जनाले बिशेषज्ञ स्वास्थ्य सेवा प्रदान गरिएको छ ।
- ७७७३५ जना सेवाग्राहीहरुले प्रयोगशाला सेवा लिएका छन ।
- आखाँ शिविर बाट २६६५ जनाले सेवा पाएका छन ।

### महिला बालबालिका तर्फ

- ज्येष्ठ नागरिकहरुको भ्रमण कार्यक्रममा ४५ जना ज्येष्ठ नागरिकहरुलाई अन्तर जिल्ला तिर्थयात्रा गराएको ५ दिन सुनसरी चतारा धाम र चितवन देबघाट ज्येष्ठ नागरिकहरुको मनोबल बढने हौसला साथै तिर्थयात्राले आत्मसन्तुष्टि नयाँ ठाउँ अवलोकनले मनोरंजन भएको
- बाल दिवसः बालभेला अन्तरक्रिया कार्यक्रम अन्तराष्ट्रिय बाल दिवस भव्य रुपमा सम्पन्न विभिन्न सांस्कृती कार्यक्रम र पुरस्कार वितरण र सम्मान कार्यक्रममा २०० जनाको सहभागीता साथै ३ वटा बिधालयमा समैजी, नवज्योती, दुर्गाभवानी मा.बि.मा बालभेला अन्तरक्रिया कार्यक्रममा १३२ जनाको सहभागीता
- बालकोष स्थापना रु.१०००००। बालबालिकाको संरक्षण र सम्बद्धन गर्न ।
- लैंगिक तथा प्रजनन स्वास्थ्य सरसफाई र परामर्श आमा समुहका पदाधिकारीहरु ६० जनालाई प्रजनन हक अधिकार संरक्षण गर्न प्रजनन स्वास्थ्य समस्या भएमा अस्पताल जाने संख्यामा बृद्धि गर्न महिला पुरुष मिलेर काम गर्ने वातावरण सृजना गर्न बिभेद हटाउन ।
- ज्येष्ठ नागरिक दिवासेवा संचालन गोदावरी ज्येष्ठ नागरिक समाजले सुचारुपले संचालन गरेको सबै ज्येष्ठनागरिक बसी मनका भावना आदानप्रदान गर्ने, भजनकृतन गर्ने गरेको ।
- महिला तथा बालबालिका सेभ हाउस संचालन हिंसा पिडित महिलाहरुलाई न्याय नपाउनजेल सम्म संरक्षण र अनाथ असाहाय बालबालिकाको शिक्षा स्वास्थ्य, संरक्षण सम्बद्धनका साथै पालनपोषण,भै गरेको ।
- दिवशिय कार्यक्रममा महिला दिवस र १६ दिने लैङ्गिक हिंसा बिरुद्धको अभियान कार्यक्रम सहकारी संस्थामा र बिधालयमा सचेतना अभिवृद्धि कार्यक्रम महिला रसाथै न्यायमा पहुचमा सहयोग पुगेको ।
- लैङ्गिक हिंसा निर्वारण कोष हिंसा पिडितलाई औषधि उपचार बास खर्च, खाना खर्च र सिपमुलक कार्यक्रममा अनुदान गर्ने गरेको ।

- किशोरीहरुलाई आत्मरक्षा र सचेतना कार्यक्रम ४ वटा बिधालयमा ४६५ जना किशोरीलाई बिभिन्न हिसाबाट कसरीबच्ने र आप्रो सुरक्षा आफैं गर्न सिप प्रदान भएको
- बिद्यालयस्तरीय र समुदाय स्तरमा बालक्लब गठन र सचेतना कार्यक्रम १० वटा बालक्लव गठन गरि बालक्लव दर्ता गरेका बालबिकासको चार आयाम बालबिकास, बाल सहभागीता, बाल संरक्षण, बाल बचाव आदी कार्यको बालबालिकाको हक अधिकार संरक्षण सम्बद्धनकामा सहयोग भयोको।
- नगरस्तरीय बाल संजालका सदस्यहरुलाई बालमैत्री घोषणा भएको नगरपालिका अध्यन अवलोकन २० जनाको टोली पोखरा नगरपालिका, रत्ननगर नगरपालिका, सुनवल नगरपालिका अवलोकन ७ दिन सम्पन्न
- बिषयगत समितिको बैठक र अनुगमन अपाङ्गता परिचय पत्र बितरणमा सहज साथै कार्यालय सम्म नआउन सक्ने अपाङ्गतालाई घरदैलोमा अपाङ्गता परिचय पत्र बितरण गर्ने गरेको ।
- दृष्टि फाउण्डेशन कैलालीगाउँ व्यवस्थापन गर्न आर्थिक सहयोग (अनुदानमा) दृष्टि फाउण्डेशन स्थानमा चारै तिर पर्खाल बनाउनमा आर्थिकसहयोगले मानसिक सन्तुलन गुमाएका व्यक्तिलाई सुरक्षा प्रदान भएको छ ।
- हाल सम्म २६ वटा वैद्यानिकता पुर्वक बालक्लव दर्ता गरि प्रमाण पत्र वितरण गरेको ।
- १ जना मानसिक सन्तुलन गुमाएको पुरुष वडा नं.५को मानव सेवा आश्रम धनगढी पठाएको।
- २ जना अपाङ्गता भएका महिला र पुरुष सेन्ट जेभियर सामाजिक सेवा केन्द्र ललितपुर उच्च शिक्षा, स्वास्थ्य, संरक्षणका लागी सिफारिस गरी पठाईएको छ।
- लैंगिक हिंसा निवारण कोषको स्थापना भएको ।
- खाध्यान्न बालिको विउ उपयोग अनुदान कार्यक्रम अन्तरगत २२२२ कि ग्रा १२४ हेक्टर मा गहुको विउ उत्पादन गरिएको छ ।

## शिक्षातर्फ

- गोदावरी नगरपालिका अन्तरगतका सम्पूर्ण सामुदायिक विद्यालयहरुमा विद्यार्थी संख्याका आधारमा दरबन्दी मिलान गरी शिक्षकहरुको व्यवस्थापन गरिएको छ ।
- बालविकास सहजकर्ताका लागि स्वेच्छिक अवकाश कार्यक्रम सम्पन्न गरिएको छ । जसमा ७ वटा बालविकास सहजकर्ताहरुले स्वेच्छिक अवकाश लिएका छन् ।
- एक वडा एक नमुना विद्यालय कार्यक्रम अन्तरगत श्री सरस्वती मा.वि. गो.न.पा.-११ मा नमुना विद्यालयका लागि कार्यक्रम सञ्चालन भएको छ ।
- श्री जानकी मा.वि. गो.न.पा.-१० ओलानीमा ICT व्यवस्थापन गरिएको छ ।
- गोदावरी नगरपालिका अन्तरगतका १३ वटा सामुदायिक विद्यालयहरुमा Smart Digital शिक्षा कार्यक्रम लागू गरिएको छ ।

- आधारभूत तह (कक्षा ८) को नगरस्तरीय परीक्षालाई थप व्यवस्थित गरी आधारभूत तह (कक्षा ५) को समेत नगरस्तरीय परीक्षा सञ्चालन गरिएको छ । परीक्षालाई वस्तुनिष्ठ एवम् विश्वसनीय बनाउन प्रश्नपत्र निर्माण कार्यशाला सम्पन्न गरिएको छ ।
- खेलाडी विद्यार्थीहरुको खेल कौशल विकास गर्न नगरस्तरीय राष्ट्रपति रनिङ्ग शिल्ड प्रतियोगिता सम्पन्न भएको छ । नगरमा विजेता खेलाडीहरुलाई जिल्ला स्तरीय राष्ट्रपति रनिङ्ग शिल्ड प्रतियोगितामा सहभागिता गराई जिल्लामा तेस्रो स्थान हासिल गरिएको छ ।
- विद्यार्थीहरुको सर्वाङ्गीण विकासका लागि नगरस्तरीय अतिरिक्त क्रियाकलाप सञ्चालन गरिएको छ ।
- सामुदायिक विद्यालयका प्र.अ.हरुका लागि क्षमता विकास तालिम कार्यक्रम सम्पन्न गरिएको छ ।
- सामुदायिक तथा संस्थागत विद्यालयहरुमा IEMIS सम्बन्धी काम गर्ने शिक्षक/कर्मचारीका लागि IEMIS सम्बन्धी तालिम कार्यक्रम सम्पन्न भएको छ ।
- गोदावरी नगरपालिका अन्तरगतका सामुदायिक विद्यालयहरुमा कार्यरत राहत शिक्षक, नगर शिक्षक, बालविकास सहजकर्ता र विद्यालय कर्मचारीहरुलाई कल्याणकारी कोषमा आवद्ध गरिएको छ ।
- युवाहरुलाई खोज अनुसन्धानका लागि प्रोत्साहित गर्न नवप्रवर्तन तथा अध्ययन अनुसन्धान सम्बन्धी कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको छ ।
- सामुदायिक विद्यालयहरुमा आधारभूत तह (कक्षा ३) सम्म अध्ययनरत बालबालिकाहरुको Early Screening कार्यक्रम सम्पन्न भएको छ ।

## भुमी सेवा

- भूमिहिन सुकुम्बासी, भूमिहिन दलित र अव्यवस्थित बसोबासीहरुको तथ्याङ्क संकलन गरी अनलाईन प्रविष्ट गर्ने कार्य भईरहेको छ । सबै वडामा जम्मा २७५२ हेक्टर जमिन नापी भएको छ जसअन्तर्गत ३९६६४७ कित्ता रहेका छन । नापनक्सा भएका अव्यवस्थित वसोवासीको संख्या १८५७६, भूमिहिन दलित परिवार भूमिहिन सुकुम्बासीको संख्या २९८९ पुगेको छ । आगामी वर्षमा पूर्जा वितरण हुने गरी प्राविधिक जनशक्ति ब्यवस्थापन कार्यका लागि आवश्यक बजेटको समेत ब्यवस्थापन गरिएको छ । सबै वडामा नापनक्सा सम्पन्न छ भएको (वडा नं ९, १०, ११, १२ र ४ को पहाडी क्षेत्रमा मुचुल्का उठाउन बाँकी)
- नगरपालिकाले कृषि क्षेत्रको विकासका लागि माँगमा आधारित रही ५० प्रतिशत अनुदानमा धान तथा गहुँको विउ वितरण कार्य सम्पन्न भइसकेको छ । २६३ क्वीन्टल गहुँको बिउ, १३ वटा नविनतम प्रविधीयुक्त टनेल निर्माण सम्पन्न भएको छ ।

## पशुसेवा अन्तरगत

- साना, मझौला र ब्यवसायिक कृषकहरुलाई प्राविधिक सेवा, ज्ञान, सीप, प्रविधि, सिंचाई, अनुदान, बीऊ बीजन सहयोग गरी कृषि र सोको क्षेत्रमा उत्पादन र उत्पादकत्व बृद्धिका कार्यहरु भएका छन् ।
- गोदावरी नगरपालिका पशु सेवा शाखाले हाल सम्म ११५६६ वटा पशुहरु लाई मेडिकल उपचार सेवा-१९७२ वटा पशुहरु लाई, माइनर सर्जिकल उपचार सेवा -१७४४ वटा पशुहरुको, गाइनोकोलोजिकल उपचार सेवा - १७४४ वटा पशुहरुको, प्रयोगशाला सेवा अन्तर्गत गोबर परिक्षण सेवा- ९९५ र दुध परिक्षण सेवा - १८९ वटामा सेवा प्रदान गरेको छ ।
- २१६० वटा गाई/भैसीमा कृत्रिम गर्भाधान सेवा प्रदान गरेको छ ।
- गोदावरी नगरपालिकाका ३ नं. वडा कार्यालयमा विश्व रेविज दिवसको अवसरमा कुकुरहरु लाई रेविज रोग बिरुद्धको खोप सेवा कार्यक्रम संचालन गरि विश्व रेविज दिवस कार्यक्रम मनाईयो।
- गोदावरी नगरपालिकाका १२ वटै वडाहरुका टोलटोलमा गई ३३३८ वटा घरपालुवा/ सामुदायिक छाडा कुकुरहरु र बिरालो लाई रेविज रोग बिरुद्धको खोप सेवा प्रदान गरेको छ ।
- गोदावरी नगरपालिका अन्तर्गतका फार्म/समूह/समिति/पशुपालक कृषकहरु लाई बर्षिम घाँसको बिउ-१३७१ के.जी. बर्षिम घाँसको बिउ- ७०१.५ के.जी. जैँ घाँसको बिउ- ३६३६ के.जी. बाजरा घाँसको बिउ निःशुल्क रुपमा वितरण कार्यक्रम संचालन गरिएको छ ।
- भेटेरिनरी अस्पताल तथा पशु सेवा बिज्ञ केन्द्र धनगढी कैलाली सँग समन्वय गरी गोदावरी नगरपालिका वडा नं.- ९, को बल्मीमा पशु स्वास्थ्य शिविर संचालन गरिएको छ ।
- पशु सेवा शाखाको प्राविधिक सहयोगमा २६,००० बाख्राहरुमा निःशुल्क पि.पि.आर. रोग बिरुद्धको खोप र २५,००० खुरफाट्टा पशुहरुमा FMD रोग बिरुद्धको खोप सेवा प्रदान गरिएको छ ।
- गोदावरी नगरपालिका अन्तर्गत वार्ड नं.- १२ को सिम,चाप,नायल तथा सल्लीमा पशु स्वास्थ्य तथा बाँझोपन निवारण शिविर कार्यक्रम संचालन गरिएको छ ।
- गोदावरी नगरपालिका अन्तर्गत वडा नं.- ४ को फुलबस्ती, पट्टेनी, दामदरे, तखरे, सिमलगैरा क्षेत्रमा परजिवि नियन्त्रण तथा बन्ध्याकरण शिविर कार्यक्रम संचालन गरिएको छ ।

- फार्म प्रबर्द्धनका लागि मागमा आधारित कार्यक्रम अन्तर्गत २० वटा पशुफार्महरूलाई बिधुतिय च्यापकटर र प्रजनन कार्यको लागि बोका ५० प्रतिशत अनुदानमा बितरण गरियो ।
- GIZ/GRAPE परियोजना सँगको साझेदारीमा गोदावरी नगरपालिका अन्तर्गतका समुह/समिति तथा फार्महरूमा निःशुल्क बहुबर्षे घाँस वितरण कार्यक्रम सम्पन्न भएको छ।

## आर्थिक विकास

- गरिवि निवारणका लागि लघु उद्धम बिकास कार्यक्रम मार्फत आर्थिक सामाजिक रुपले पछाडी परेका ४२ जनालाई
- उधमशिलता सहित एडभान्स होजियारी, हाते कडाइ तथा बेसबाँस का सामाग्री बनाउने सीप बिकास तालिम प्रदान
- गरिएको तथा गरिवसंग बिशेश्वर कार्यक्रम अन्तरगत ९ वटा समूहका १८ जना गरिव बिपन्न व्यक्तिलाई १८ वटा
- बाख्रा वितरण गरिएको छ ।
- २- वडा नं. ४ मा तरकारी खेति गर्दै आएका ३ वटा समूहलाई सिचाँइ मोटर प्रदान गरिएको छ ।
- ३- उपभोक्ता हित संरक्षण कार्यक्रम अन्तरगत अत्तरिया बजार क्षेत्रमा २ पटक गरि २०५ वटा पसलमा बजार
- अनुगमन गरि रु २२००००/- बरावरको अखाद्य सामान जफत गरि नस्ट गरिएको थियो ।
- ४- टायल मार्बल फिटीङ तालिम संचालन गरि २४ जना युवालाई स्वरोजगार बनाइ उनिहरुको जिविकोपार्जनमा
- सहयोग पुगेको छ ।
- ५- च्याउ उत्पादन तालिम प्राप्त गरि दलित समुदायका ४० जना महिलाहरु लाभाम्वित भएका छन ।
- ६- ५ वटा उधोग तथा तीन पाङ्ग्रे सवारी साधन १८९ बटा दर्ता गरि घर आगनबाट सेवा प्रदान गरिएको छ ।

## रोजगार सेवा केन्द्र

- रोजगार सेवा केन्द्रको समन्वय र विभिन्न सरोकारवाला संघ संस्थाको सहकार्यमा २३१ जना बेरोजगार युवा युवतिहरुले विभिन्न सीपमुलक तालिम (अकाउन्टीङ/ मार्केटिङ, एडभान्स टेलरिङ, बिद्युत जडान, एडभान्स व्युटिपार्लर, आफ्नो व्यवसाय शुरु तथा सुधार तालिम, व्यवसायको औपचारिकीकरण तालिम, जीवनउपयोगी सीप सहित ५० दिन अवधिको डकर्मी तलिम र सडक मर्मत सम्भार तालिम) कार्यक्रमबाट आफ्नो सीप तथा क्षमता अभिवृद्धि गरेका छन ।
- ४२ जना व्यक्तिहरुले पुन श्रम स्वीकृति पालिकाबाटै प्राप्त गरेका छन ।
- ८ जना व्यक्तिहरुले वैदेशिक रोजगार बोर्ड मार्फत प्रदान गरिने कल्याणकारी सेवा मार्फत करिब २४ लाख रुपैया आर्थिक सहयोगका लागि सहजिकरण भएको ।

- न्यूनतम रोजगार कार्यक्रम मार्फत बेरोजगारको सूचिमा भएका मध्ये ८४ जना व्यक्तिहरुले सार्वजनिक पुर्वाधार निर्माणका विभिन्न १३ वटा योजनाहरुमा रोजगार प्राप्त गरेका ।
- निजी क्षेत्रसंगको समन्वयमा बजारको मागमा आधारित तालिम सञ्चालन गरी रोजगारीमा पदस्थापनाका लागि समन्वय भएको ।
- रोजगार सेवा केन्द्रबाट आन्तरिक रोजगारीका साथै वैदेशिक रोजगारसंग सम्बन्धित सेवाहरु वैदेशिक रोजगार बोर्डबाट प्रदान गरिने सेवाहरु कन्सुलर सेवा विभागबाट प्रदान गरिने सेवाहरु मनोसामाजिक परामर्श लगाएतका सेवाहरुका लागि सहजिकरण भै रहेको छ ।
- १२ वटै वडाका सामाजिक सुरक्षा भत्ता बैकिङ्ग प्रणाली EFT मार्फत वितरण भइरहेको छ।
- प्रचलित कानूनले तोकेका र स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा ४७ (१) र (२) अन्तर्गतका विवादहरुको मेलमिलाप र निरुपण समेत अधिकार अनुसार उजुरी दर्ता देखि निर्णय वा मेलमिलापको कार्यान्वयनसम्मका कार्यहरु निरन्तर गरिरहेको अवस्था छ ।
- चालु आ.ब. को जम्मा ६ वटा स्वीकृत कार्यक्रमहरुमा १६ लाख बजेट बिनियोजन भएकोमा ५ वटा कार्यक्रम र शिर्षकमा कार्य सम्पन्न भई सकेको र मेलमिलाप सम्बन्धी आधारभूत तालिमको कार्यक्रममा रु ५ लाख बिनियोजन भएको र उक्त कार्यक्रम संचालनको क्रममा रहेको छ ।

## न्यायिक समितिको

- न्यायिक समितिको अधिकारक्षेत्र अन्तर्गत रहेका विवादहरुमा चालु आ.ब.२०८१/०८२ मा जम्मा २२ वटा उजुरीहरु रहेकोमा नियमानुसार मेलमिलापको प्रक्रियाबाट १८ वटा विवादहरु समाधान भएका छन । भने बाँकी ४ वटा विवादहरु प्रक्रियामा रहेका छन । साथै सबै तहका अदालतबाट मेलमिलापका लागि प्राप्त मुद्दाहरुमा पनि आवश्यक सहजीकरण गरिरहेको अवस्था छ ।

## संस्थागत सुशासन तर्फ

- स्थानीय तहको एकल र साझा अधिकार अन्तर्गत नगरपालिकालाई आवश्यक नीति, ऐन, नियमावली, कार्यविधि, मापदण्ड लगायतका कानूनहरु तर्जुमा गर्ने र समय सापेक्ष नियमानुसार संशोधन समेत भई कार्यान्वयनको अवस्थामा छन ।
- नगर सरकारलाई ब्यवस्थित र कानूनी रुपमा संचालन गर्न हालसम्म ३८ वटा ऐन, ५३ वटा कार्यविधि, १० वटा निर्देशिका र १४ वटा अन्य (निति, मापदण्ड) जम्मा ११५ वटा कानूनहरु जारी गरी सोही बमोजिम नगरपालिकाको

कार्य सञ्चालन र व्यवस्थापन भएको छ भने आवश्यक पर्ने अन्य कानूनहरु निर्माण गरी स्वीकृतीको प्रक्रियामा रहेका छन् ।

- गोदावरी नगरपालिकामा विद्युतीय प्रणाली मार्फत सेवाहरु प्रवाह गर्न विभिन्न सफ्टवेयरहरु सुत्र, पाम्स, HMIS, EMIS, PIMS, विपद पोर्टल, eBPS आदी प्रयोगमा ल्याईएका छन् ।
- **भवन निर्माणको** आधुनिक प्रविधी अन्तर्गत eBPS सफ्टवेयरबाट घरनक्सा पासको तथ्याङ्क राख्ने तथा फाराम भर्ने गरिएको र चालु आव (जेठ मसान्त सम्म) मा ईजाजत पत्र २१३, सुपर स्टक्चर स्थायी ईजाजत पत्र १०५, आंशिक निर्माण सम्पन्न २६ वटा र निर्माण सम्पन्न १०० वटा र ४२ वटा अभिलेखीकरण सम्पन्न भएको छ ।

### **यस गरिमामयनगर सभाका सदस्यज्यूहरु,**

आ.व. २०८२।८३ को नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमाका प्राथमिकताहरु उल्लेख गर्न चाहन्छु ।

- क) स्वास्थ्य तथा शिक्षाको गुणस्तर अभिवृद्धि,
- ख) कृषिमा आधुनिकीकरण, बजारीकरण र ब्यवसायीक पशुपालनमा जोड,
- ग) उद्यमशिलता विकास मार्फत मर्यादित रोजगारीमा अभिवृद्धि,
- घ) वातावरण अनुकुलन एवं दिगो पूर्वाधार विकास,
- ङ) संस्थागत क्षमता विकास, सेवा प्रवाहमा प्रभावकारिता, सुशासनको प्रत्याभुति र पारदर्शिता,
- च) स्वच्छ खानेपानी तथा सरसफाई,
- छ) विपद् जोखिम न्यूनीकरण र वातावरण संरक्षण,
- ज) लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण,
- झ) ऐतिहासिक एवं धार्मिक संस्कृतिको संरक्षण र प्रवद्धन आदी ।

**अब म आगामी आ.व. २०८२।८३ का लागी यस नगरपालिकाले लिएका प्रमुख वार्षिक मुख्य नीति प्रस्तुत गर्ने अनुमती चाहन्छु ।**

### **1. सार्वजनिक सम्पत्ति व्यवस्थापन:**

- नगरपालिकाको स्वामित्वमा रहेका जग्गा जमीन, भवन, सवारी साधन, फर्निचर, मेसिन औजार लगायतका सबै भौतिक सम्पत्तिलाई सार्वजनिक सम्पत्ति व्यवस्थापन प्रणाली (PAMS) मा अभिलेखीकरण गरी व्यवस्थित गरिनेछ । साथै नगरपालिका मातहत रहेका सामुदायिक विद्यालय तथा स्वास्थ्य संस्थाको स्वामित्व वा उपयोगमा रहेका भवन तथा जग्गालाई समेत नक्शांकन गरी यस प्रणालीमा आवद्ध गर्दै लगिनेछ ।
- नगरपालिकाले निर्माण गरेका सडक, पुल, बसपार्क, पार्क, उद्यान, चौतारो, ढल निकास, खानेपानी तथा सिंचाई संरचना, झोलुङ्गे पुल, सार्वजनिक भवन लगायतका सार्वजनिक सम्पत्तिहरुको पनि पहिचान तथा नक्शांकन गरी सार्वजनिक सम्पत्ति व्यवस्थापन प्रणालीमा अभिलेखीकरण गर्ने कार्यको थालनी गरिनेछ ।

- नगरपालिका क्षेत्रभित्र रहेका ऐतिहासिक, पुरातात्विक, सांस्कृतिक तथा धार्मिक महत्त्वका सम्पदा, सार्वजनिक तथा सामुदायिक भवन, खुलाक्षेत्र, धार्मिक तथा सांस्कृतिक स्थल, पोखरी, ताल तलैया, खोला तथा पानीका मुहान, इनार, धारा, कुलो तथा नहर, घाट, पाटी, पौवा, धर्मशाला, ढल, नाला र सडकका दायौ बायाँका रुख तथा नदी वा सार्वजनिक स्थानमा रहेको स्लेट, ढुंगा, गिट्टी, बालुवा एवं माटोजन्य बस्तु एवम् सार्वजनिक तथा ऐलानी जग्गामा रहेका काठ दाउरा, जराजुरी, दहत्तर बहत्तर र सार्वजनिक, ऐलानी, पर्ती जग्गा एवम् राष्ट्रिय निकुञ्ज, वन्यजन्तु आरक्ष, सीमसार क्षेत्र तथा राष्ट्रिय वन बाहेक आफ्नो क्षेत्राधिकार भित्रको अन्य वन क्षेत्रको नक्शांकन गरी संरक्षण र उपयोगमा जोड दिने नीति लिइनेछ ।
- नगरपालिका क्षेत्रभित्र रहेका प्राकृतिक स्रोतबाट आर्जन गर्न सकिने राजस्व संभावनाको समेत अध्ययन गरी उपयोगमा ल्याउने र यी सम्पत्तिहरुलाई पनि क्रमशः सार्वजनिक सम्पत्ति व्यवस्थापन प्रणालीमा आवद्ध गर्दै लगिनेछ ।
- जग्गाको मूल्यांकन प्रणाली वस्तुनिष्ट एवम् तथ्यमा आधारित नभएको कारण नगरपालिकाले लगाउँदै आएको सम्पत्ति कर तथा भूमीकर (मालपोत) बापत संकलन हुने राजस्व समेत न्यून हुने गरेको र करदातामैत्री समेत हुन नसकेको हुँदा करयोग्य सम्पत्तिको पहिचान तथा मूल्यांकन विधिमा व्यवस्थित तथा वैज्ञानिक परिपाटीको अवलम्बन गरी सम्पत्ति कर प्रशासनमा समसामयिक सुधार गरिनेछ । यसका लागि जग्गाको न्यूनतम मूल्यांकनलाई आधारयोग्य, विश्वसनीय र बजार मूल्यको निकटवर्ती बनाउन मूल्यांकनका वस्तुगत आधार र सूचकहरु पहिचान गरी सोही आधारमा जग्गाको न्यूनतम मूल्यांकन गर्ने विधि अवलम्बन गरिनेछ । साथै करको दायरामा नआएका र आएर पनि नियमित नभएका करदाताको अभिलेख अद्यावधिक गरी नियमित गराइनेछ ।

## 2. सार्वजनिक लगानी व्यवस्थापन:

- नगरपालिकाबाट गरिने सार्वजनिक लगानीलाई वित्तीय अनुशासन, विनियोजन कुशलता र खर्चमा दक्षता अभिवृद्धि गरी नतिजामुखी बनाउन विद्यमान योजना प्रणाली सुधारमा विशेष जोड दिइनेछ ।
- नतिजामुखी सार्वजनिक लगानीको सुनिश्चितताका लागि आर्थिक, सामाजिक, प्राविधिक र वातावरणीय दृष्टिले कार्यान्वयनयोग्य आयोजना पहिचान, छनौट र प्राथमिकीकरण गर्ने आयोजना बैंक पद्धतिको कार्यान्वयन मार्फत आयोजना छनौट प्रणालीलाई नियमवद्ध र तथ्यमा आधारित बनाई पूँजिगत लगानीमा विनियोजन दक्षता अभिवृद्धि गर्न र प्रतिफल सुनिश्चित गर्न जोड दिइनेछ ।
- लैंगिक तथा जलवायु मैत्री मध्यमकालीन खर्च संरचना मार्फत आवधिक योजना वा रणनीतिक वा गुरुयोजनालाई वार्षिक बजेटसँग आवद्ध गरी उपलब्ध स्रोत साधनलाई योजनाले निर्धारण गरेका प्राथमिकता अनुरूप परिचालन गर्ने पद्धतिलाई संस्थागत गर्दै लगिनेछ ।

- नगरपालिकाको उपलब्ध स्रोतलाई महिला, बालबालिका, ज्येष्ठ नागरिक, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, यौनिक अल्पसङ्ख्यक लगायत सिमान्तकृत समुदायको आर्थिक एवम् सामाजिक सशक्तीकरणमा केन्द्रित गर्नका लागि आवश्यक रकम त्यस्ता समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ हुने कार्यक्रमको निमित्त विनियोजन गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- 3. आधारभूत स्वास्थ्य सेवामा आम नागरिकको पहुँच विस्तार गरी सर्वसुलभ र गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध गराइनेछ । हाल बढ्दो क्रममा रहेको नसर्ने रोगहरु को समस्यालाई दिगो रुपले सम्बोधन गर्ने र स्वास्थ्य सम्बन्धि आधारभूत जानकारी विद्यालय स्तर मै नियमित प्रदान गरि स्वस्थ समाज निर्माणमा टेवा पुर्याउन **‘एकविद्यालय एक नर्स’** को अवधारणा अनुसार विद्यालय नर्स कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- 4. शहीद दशरथ चन्द स्वास्थ्य विज्ञान विश्वविद्यालय विधेयक २०८१ पारित भइसकेको हुँदा यसको शीघ्र सञ्चालन गर्न आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- 5. सर्वसुलभ गुणस्तरीय शिक्षाको अवधारणा बमोजिम आधारभूत तथा माध्यमिक शिक्षामा बालबालिकाहरुको पहुँच सुनिश्चित गरी शिक्षालाई व्यावसायिक, प्राविधिक, रोजगारमूलक, जनमुखी एवं सीपमूलक बनाउँदै सक्षम, प्रतिस्पर्धी एवं नैतिक जनशक्ति तयारीका लागि गुणस्तरीय शिक्षाको प्रत्याभूति गरिनेछ । आधारभुत तहमा अंग्रेजी भाषाको माध्यमबाट शिक्षण सिकाई क्रियाकलाप सञ्चालन गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- 6. विकास र सुशासन अभिवृद्धि गर्दै प्रभावकारी सेवाप्रवाहको आधार केन्द्रको रुपमा स्थापना गर्दै जनतालाई पुर्याउनु पर्ने कृषि, शिक्षा, स्वास्थ्य, विद्युत, खानेपानी तथा सरसफाई लगायतका सार्वजनिक सेवा सुविधाको प्रत्याभूति दिन सरकारी, निजी, गैर सरकारी, सामुदायिक क्षेत्रसँग साझेदारी र सहकार्य गर्ने नीति लिइनेछ ।
- 7. कृषिमा विविधिकरण, यान्त्रिकीकरण तथा ब्यवसायीकीकरण गर्दै निर्वाहमुखी कृषि प्रणालीको विकास गरिनेछ । कृषि उपज संकलन र भण्डारणको लागि शित भण्डारण केन्द्रको स्थापना गरिनेछ । कृषि क्षेत्रलाई नगर अर्थतन्त्रको मुख्य आर्थिक क्षेत्रको रुपमा लिदै कृषिमा आधारित अर्थतन्त्र निर्माणमा जोड दिइनेछ ।
- 8. पशुपालन ब्यवसायलाई आयमूलक तथा सम्मानित पेशाको रुपमा बिकास गरी आत्मनिर्भर, ब्यवसायीकरण, बिबिधीकरण तथा पशुपन्छीको र पशुजन्य उत्पादनको बजारीकरण गरी राष्ट्रिय उत्पादनमा जोड दिई बाह्यबाट आयात हुने कार्यलाई निरुसाहित गरिनेछ । उन्नत घाँसका बिऊ तथा बेर्ना वितरण गरी व्यवसायिक घाँस खेतीलाई प्रोत्साहन गरिनुका साथै कृषक तथा पशुपालन फार्महरुलाई पशुपन्छीको नश्व सुधार गरी उत्पादन तथा उत्पादकत्व वृद्धि गर्नको लागि कृत्रिम गर्भाधानमा जोड दिइने छ ।
- 9. भूमिहीन दलित, भूमिहीन सुकुम्बासी एवं अब्यवस्थित बसोबासीहरुको ब्यवस्थापन गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइने छ । जग्गाको नापजाँच तथा नक्साङ्कन गरिने कार्यलाई छिटो, छरितो प्रविधिमैत्री बनाइने छ ।
- 10. सहकारी संस्थालाई स्थानीय श्रोत, साधन र सीपको प्रयोग गरि स्थानीय अर्थतन्त्रलाई चलायमान बनाउने प्रमुख स्तम्भको रुपमा विकास गरिने छ भने उस्तै प्रकृती र उद्देश्य भएका सहकारी संस्थाहरुलाई एकीकरणका लागि प्रोत्साहन गर्दै सहकारीको गुणात्मक विकासमा जोड दिने तथा कृषि, ब्यापार र उद्योगका तुलनात्मक लाभका क्षेत्रहरुमा लगानी गर्न प्रोत्साहित गरिनेछ ।

11. गोदावरी नगरपालिका पर्यटकीय दृष्टिकोणले अत्यन्त महत्त्वपूर्ण रहेका हुँदा यहाँको प्राकृतिक, सांस्कृतिक, धार्मिक मानव निर्मित पर्यटकीय स्थलहरुको उचित विकास गरी आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटकहरुको आवागमनमा वृद्धि गरिनेछ।
12. प्राचीन धार्मिक एवम् ऐतिहासिक पर्यटकीय स्थलको रुपमा रहेको गोदावरी धाम क्षेत्रको संरक्षण,सम्बर्द्धन र वृहत्तर विकासको लागि संघ,प्रदेश र अन्य दातृ निकायसंग आवश्यक पहल गरिनेछ । गोदावरी आर्यघाटलाई थप व्यवस्थापन गरिनेछ ।
13. स्थानीय श्रम, सीप, श्रोत र प्रविधिको अत्यधिक प्रयोग हुने योजनालाई प्राथमिकतामा राखिनेछ । प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम अन्तर्गत सूचीकृत भएका बेरोजगारहरुलाई नगरपालिकाद्वारा संचालन हुने पूर्वाधार विकास कार्यक्रम मार्फत श्रममूलक योजनामा परिचालन गरि पूर्वाधार निर्माणको माध्यमबाट रोजगारी सृजना गरिनेछ । गोदावरी धामको वृहत्तर विकासका लागि संघ तथा प्रदेश सरकारसँग आवश्यक समन्वय गरिनेछ ।
14. वन तथा वातावरण संरक्षण र जलवायु परिवर्तन न्यूनीकरण र अनुकूलनलाई प्राथमिकता दिँदै विकास आयोजना संचालन गरिनेछ ।
15. स्वच्छ खानेपानीमा सबै नागरिकको पहुँच अभिवृद्धि गर्न नगरपालिका, प्रदेश सरकार र संघीय सरकारको श्रोतलाई अधिकतम परिचालन गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिइने छ ।
16. अस्पतालजन्य फोहोरमैला व्यवस्थापनको लागि आवश्यक पहल गरिनेछ ।
17. आर्थिक तथा सामाजिक रुपमा पछाडी परेका महिला, बालबालिका, दलित, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, ज्येष्ठ नागरिक, अल्पसंख्यक, सीमान्तकृत समुदायको सामाजिक तथा आर्थिक उत्थानका लागि विशेष कार्यक्रम बनाई लागु गरिनेछ ।
18. छुवाछुत, सामाजिक कुरीति, अन्धविश्वास, लैङ्गिक विभेद र घरेलु हिंसाका घटनाहरुको न्यूनीकरण गरि सामाजिक सहिष्णुता र सौहार्दता सहितको समतामूलक समाज निर्माणको आधार तयार गरिनेछ ।
19. नगर क्षेत्रका सम्पूर्ण सार्वजनिक तथा सरकारी सेवा प्रदायक निकायहरुलाई लकि भेदभावमुक्त स्थलका रुपमा घोषणा गरिनेछ । संविधानले लक्षित वर्गको रुपमा सम्बोधन गरेका महिला, बालबालिका, जेष्ठ नागरिक, द्वन्द्वपीडित, फरक क्षमता भएका नगरवासी,
20. एकल महिला, आदिवासी, जनजाति, दलित तथा सीमान्तकृत समुदायको अधिकार, सेवा सुविधा, क्षमता विकास र समान अवसरका लागि विशेष प्राथमिकताका साथ योजना तथा कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ ।
21. गरिवी निवारणका लागि लघु उद्यम विकास कार्यक्रमलाई उद्यमशीलता मार्फत स्थानीय गरिबी न्यूनीकरण गर्ने दिशामा केन्द्रित गरिनेछ । साथै माँगमा आधारित उद्यम तथा सीप विकास कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
22. नगर क्षेत्र भित्रका ऐतिहासिक, पुरातात्विक, धार्मिक एवं सांस्कृतिक पर्यटकीय स्थलहरुको संरक्षण, सम्बर्द्धन गरी स्थानीय तथा राष्ट्रिय स्तरमा प्रचार प्रसार गरिनेछ ।

23. नगर क्षेत्रमा औद्योगिक, व्यापारिक, व्यवसायिक, कृषिजन्य तथा पर्यटकीय क्षेत्रलाई सृष्टि तथा व्यवस्थित गरी आर्थिक क्रियाकलाप विस्तार गरिनेछ ।
24. शान्ति सुरक्षा, रोजगारी अभिवृद्धि, सामाजिक सुरक्षा र मानव संसाधनको क्षमता विकासमा सहयोगी भूमिका निर्वाह गर्दै स्थानीय सरकारको संयन्त्रबाट प्रवाह हुने सेवालाई समावेशी, व्यवसायिक, प्रतिस्पर्धी, सेवामुखी र स्वावलम्बी बनाउन भ्रष्टाचार बिरुद्ध शून्य सहनशिलताको नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
25. सरकारी खर्चको कुशल व्यवस्थापनबाट सुशासनका आयामहरूको क्रियाशिलताद्वारा विकासका लक्ष्यहरू पुरा गरिनेछ । बित्तिय अनुशासन कायम गरी चालु खर्चलाई कमगर्ने कुरामा विशेष ध्यान दिई पूँजीगत खर्च बढाइनेछ । बेरुजुलाई न्यूनिकरण गर्दै सुशासन कायम गर्न आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीलाई प्रभावकारी बनाइनेछ ।
26. नगरपालिकालाई आर्थिक रुपमा सवल बनाउने उद्देश्य अनुरूप यस भन्दा अगाडी लगाइएको करलाई निरन्तरता दिइनेछ र करको दायरलाई फराकिलो बनाई करका नयाँ श्रोतहरूको खोजी गरी आन्तरिक आय बृद्धि गर्ने नीति लिइनेछ ।
27. नगरपालिकाबाट दिने सेवा प्रवाहमा आधुनिक सूचना प्रविधिको प्रयोगमा बढोत्तरी गर्दै हाललाई सम्पत्ती कर तथा मालपोत कर भुक्तानी गर्न करदाता पोर्टल निर्माण गरि कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ । डिजिटल रुपमा कर भुक्तानी गर्ने कार्यको लागि सम्बद्ध बैंक तथा वित्तिय संस्थाहरूसँग समन्वय गरि कार्य अघि बढाइनेछ । जसले गर्दा जुनसुकै स्थानबाट करदाताले नगरपालिकाको कर तिर्न सहज बनाउने विश्वास लिइएको छ ।
28. उद्योग तथा व्यवसायको दर्ता, नविकरण, ठाउँसारी तथा नामसारीको प्रकृयालाई सरल तथा सहज बनाई कानून बमोजिम दर्ता गरेर मात्र उद्योग तथा व्यवसाय संचालन गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ । यसका लागि आवश्यकता अनुसार निजि क्षेत्र र सरोकारवाला निकाय संग समन्वय गरिनेछ ।

**अव म आर्थिक वर्ष ०८२।८३ को क्षेत्रगत नीति प्रस्तुत गर्ने अनुमती चाहन्छु ।**

**(क) आर्थिक विकास क्षेत्र**

### **कृषि तर्फ**

1. कृषक समुहलाई कृषि प्रसार कार्यक्रमको सम्बाहकको रुपमा अंगीकार गरि कृषि बिकास कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ।
2. रोजगारमूलक व्यवसायिक कृषि तालिमको माध्यमबाट कृषि जनसत्तिको क्षमता एबम् कार्यदक्षता र रोजगारीका अवसर अभिवृद्धिका लागी रोजगारमूलक व्यवसायिक कृषि तालिम सञ्चालन गरि प्रिविध हस्तान्तरण गरिने छ ।
3. स्थानिय तुलनात्मक लाभको आधारमा बाली र बस्तु विशेषका पकेट क्षेत्रको पहिचान गरि संभाव्य बाली र बस्तुको उत्पादन विशिष्टिकरणमा सहयोग पुर्याइने छ ।

4. कृषि जैविक विविधता संरक्षणमा स्थानिय समुदायको अग्रसरतालाइ प्रोत्साहान गरिने छ।
5. कृषि विकास संग सम्बन्धित गैर सरकारी सरकारी र निजि क्षेत्रका निकायहरुको समन्वय सुदृढ गरि लक्षित वर्गको सामाजिक परिचालनमा प्रभावकारिता ल्याइने छ ।
6. रैथाने एबम् पोषणयुक्त बालीहरुको खेति प्रवधन कार्यक्रम सञ्चालन गरि खाध एबम् पोषण सुरक्षा सुनिश्चित गर्नुको साथै स्थानिय उत्पादनको बजारिकरणमा जोड दिइनेछ ।
7. कृषिमा आधारित उद्योग तथा उद्यमशिलताको विकास गर्दै कृषकहरुको अत्मा सम्मान उच्च गराउन उत्कृष्ट कृषक कृषक समुह तथा सहकारीहरुलाइ पुरस्कृत गर्नु का साथै कृषकहरुको पहिचान र बर्गीकरण सहितको परिचयपत्र बितरणलाइ निरन्तरता दिइने छ ।
8. श्रम बचतमुखी एमं व्यावसायिक कृषि प्रणालीको विकास गर्न कृषि यान्त्रीकरण कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ।
9. प्लाष्टिक जन्य बस्तुहरु प्रतिस्थापन गरि पुस्पजन्य विरुवाहरुको नर्सरी स्थापना गरनुका साथै फूलको व्यावसायिक खेति एबम् बजारिकरणमा जोड दिइनेछ ।
10. कृषिमा प्राकृतिक प्रकोप र महामारी नियन्त्रणका लागी बाली संरक्षण सेवा प्रदान गरिने छ ।
11. खेर गएको खोला नदी छेउछाउको जग्गालाइ उपयोग गर्दै बगरखेतिलाइ प्रोत्साहन गरिने छ ।
12. पालिका अन्तरगत स्थापना गरिएको माटो परिक्षण प्रयोग शालाबाट माटो परिक्षण सेवालाइ निरन्तरता दिइने छ
13. अत्तरीयामा विगत लामो समय देखी सञ्चालनमा रहेको दुग्ध विकास संस्थान (डिडीसि) लाई अत्तरीयामै सञ्चालन गर्नको लागि विशेष पहल गरिनेछ ।
14. नगरपालिकाको कृषि हाटबजार र पशुपंक्षी भवन निर्माण सम्पन्न भईसकेकोले यसको प्रभावकारी सञ्चालनमा जोड दिईनेछ ।
15. कृषी बजार केन्द्रबाट विषादी परीक्षण गर्न एकद्वार प्रणाली लागु गरिनेछ ।

#### ❖ पशु सेवा तर्फ

1. मत्स्य, कुखुरा, हास, बाख्रा, बंगुर, कुकुर तथा गाई/भैसीको लागी तोकिएका पशुपंक्षी उपचार केन्द्रहरु बाट निःशुल्क रुपमा मेडिकल उपचार माइनर सर्जिकल तथा गाईनोकोलोजिकल उपचारको ब्यवस्था गरिने छ ।
2. पशु सेवा शाखाको पहुच बाट बञ्चित रहेका दुर्गम ठाउहरुमा बाझोपन निबारण पशु स्वास्थ्य तथा परजीवि नियन्त्रण र बन्याकरण शिबिर संचालन गरीने छ ।
3. नश्व सुधारको लागी कृत्रिम गर्भाधान कार्यलाई कृषकको पहुच सम्म पुर्‍याई दुध, मासु उत्पादनमा बिशेष जोड दिइने छ ।

4. पशु सेवा शाखामा दर्ता भएका बिभिन्न समुह समिती, व्यवसायिक पशुपन्धी पालन फार्म र अगुवा पशुपन्धी तथा मत्स्यपालक कृषकहरुको लागी निःशुल्क रुपमा सिजन अनुसार लगाईने पोषिलो घाँसका बिऊ र मिनरल ब्लक (UMMB) बितरण गरी पशुजन्य उत्पादनमा जोड दिइनेछ ।
5. सन् २०३० सम्ममा नेपालबाट बहुला कुकुरको टोकाइबाट हुने मानव मृत्युलाई सुन्यमा झार्ने भन्ने संघिय सरकारको नीति लाई सघाउ पुऱ्याउन तथा गोदावरी नगरपालिकामा रेबिज रोग नियन्त्रण गर्ने र नगरपालिका लाई रेबिज रोग मुक्त गर्न १२ वटै वडाहरुमा रेबिज रोग बिरुद्ध निः शुल्क रुपमा सचेतना तथा खोप अभियानहरु संचालन गरीने छ ।
6. बिगतमा स्थापना गरियका पशु पन्धी उपचार केन्द्रहरुलाई निरन्तरता दिदै पशुपन्धी उपचार तथा प्राविधिक परामर्श सेवा नियमित संचालन गरिने छ ।
7. पशुपन्धीमा लाग्न सक्ने माहामारी तथा संक्रामक रोगहरु नियन्त्रणका लागी आकस्मिक रोग नियन्त्रण तथा ब्यबस्थापन कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
8. समय समयमा मासु पसल, डेरि पसल, एग्रोभेटहरु तथा बिभिन्न ब्यवसायिक फार्महरुको नियमन गरिने छ ।
9. गोदावरी नगरपालीका अन्तरगतका १२ वटै वडाहरुमा भएका पशुपन्धी फार्म तथा घर पालुवा पशुपन्धी हरुको ( गाई/भैसी, भेडा/बाख्रा, बंगुर, हाँस/कुखुरा, कुकुर, घोडा/गधा र अन्य जनावर ) तथ्याङ्क संकलन गरिने छ ।
10. कृषक हरुको जोखिम न्यूनिकरणका गर्नको लागी पशुपन्धी बीमा बारे कृषकहरु लाई जानकारी गराइने छ ।
11. सिमान्तकृत समुदायका भूमीहिन, एकल महिला, पिछडिएका बर्ग, दलित तथा जनजाती हरुको आय आर्जनका लागी ग्रामिण कुखुरा बिकास कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
12. पशुपन्धीपालक कृषकहरु लाई वैज्ञानिक र आधुनिक पशुपन्धीपालन प्रणालिमा बिकसित भएका नयाँ - नयाँ ज्ञान, सिप, प्रविधि र सफल अभ्यासहरुको प्रत्यक्ष अवलोकन गराउन कृषक अवलोकन भ्रमण तथा नगरपालिका स्तर कृषक तालिमको आयोजना गरिने छ

### **उद्योग, वाणिज्य, संस्कृति तथा पर्यटन**

1. "संस्कृतिको सम्मान, भविष्यको निर्माण" भन्ने नारालाई आत्म साथ गर्दै नगर क्षेत्रको मौलिक संस्कृति प्रवर्धनका लागी पुराना र ऐतिहासिक मन्दिरहरुको संरक्षण गरिनु का साथै परम्परा देखि प्रचलनमा रहेका बाजा, भेषभुषा ,कलासंस्कृति,भाषा र साहित्यको संरक्षण तथा प्रवर्द्धनमा जोड दिइनेछ ।
2. यस नगरपालिका भित्र रहेका पर्यटकीय स्थल नाइलताल, लामीताल, राजीताल, मुरीभावर को बिकास का लागि प्रदेश तथा केन्द्र सरकार संग आवश्यक पहल गरिनेछ ।
3. गोदावरी, मष्टा, ग्वाँसीसमैजी, गोलादेउ र बनदेवि धाम लगाएतका अन्य धार्मिक क्षेत्रहरुलाई धार्मिक तथा पर्यटकीय क्षेत्रको रुपमा बिकास गर्न संघ र प्रदेश सरकार सँग बिशेष पहल गरिनेछ ।
4. स्थानीय स्रोत, साधन, कच्चापदार्थ मा आधारित उद्योग, व्यापार र व्यवसाय संचालन गर्न बिशेष जोड दिइनेछ । यस्ता उद्योग ,व्यापार ,व्यवसाय र उधम संचालन गर्न नीजि क्षेत्र, सहकारी र वित्तिय क्षेत्र संग समन्वय र सहजीकरण गरिनेछ ।

5. गरिवी निवारण लागि लघु उद्यम बिकास कार्यक्रम(मेडपा) मार्फत नयाँ सिर्जना भएका लघु उधमीहरुलाई उधमशिलता सहित सिप बिकास तालिम दिई आत्म निर्भर बनाउने नीतिलाई निरन्तरता दिएकोछु । साथै लघु, घरेलु तथा साना उधमीहरुलाई प्रविधि हस्तान्तरण गरि थप हौसला बढाउने नीति समेत अबलम्बन गरिनेछ ।
6. उपभोक्ता हित संरक्षणका लागि बजार अनुगमन कार्यलाई प्रभावकारी बनाइनेछ । यसका लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।
7. सार्वजनिक स्थलमा प्लाष्टिक बाट बनेका वस्तुको प्रयोगलाई निषेध गरि सालका पातबाट बनेका दुना टपरी प्रयोगमा ल्याइ वातावरण मैत्रि बनाउन नगर बासिमा अनुरोध गरिनेछ ।
8. गरिव संग विशेश्वर कार्यक्रम अन्तरगत गरिव ,अतिगरिव तथा बिपन्न वर्गका महिलाहरुलाई सिप बिकास तालिम प्रदान गरि आत्म निर्भर बनाउने नीति अवलम्बन् गरिने छ । यस का लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।
9. यस नगरपालिका भित्र रहेका तारागढी,सेलपाटे धार्मिक क्षेत्र,नायल ताल, लामी ताल, राजी ताल, मुरीभावर वडा नं. ४ मा अवस्थित कम्पासे डाडालाई आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटकीय स्थलको रुपमा विकास गर्नसम्भाव्यता अध्ययन सहित प्रदेश तथा केन्द्र सरकार संग आवश्यक पहल गरिनेछ ।

#### ❖ सहकारी

1. समान प्रकृति, उद्देश्य र कार्यक्षेत्र भएका सहकारी संस्थाहरुलाई एकिकरणको नीति लिईनेछ।
2. समान प्रकृति, उद्देश्य र कार्यक्षेत्र भएका सहकारी संस्थाहरुलाई एकिकरणको नीति लिईनेछ।
3. नया सहकारी संस्था दर्ता बाह्य सहकारी संस्थाको कार्यक्षेत्र बिस्तार सेवा केन्द्र विस्तार गरिने छैन ।
4. निरन्तर २ बर्ष सम्म लेखा परीक्षण तथा वार्षिक साधारण सभाको निर्णय प्रतिलिपि पेश नगर्ने निश्कृत सहकारी संस्थाहरु खारेज गरिनेछ ।
5. उत्पादनमुलक सहकारी संस्थासंग कृषकहरुको सहज पहुचको लागि मल, बिउ वितरण प्रणालीलाई व्यवस्थित बनाउने नीति लिईनेछ ।
6. गोदावरी नगरपालिका नियमन क्षेत्रभित्र पर्ने सहकारी संस्थाहरु प्रचलित ऐन कानुन बमोजिम सञ्चालन भएका छन वा छैनन् सो का लागि अनुगमन गर्ने नीति लिईनेछ ।

#### ❖ रोजगार सेवा केन्द्र

1. नगरको सरोकार स्थानीय स्तरमै सीप र रोजगार कार्यक्रम मार्फत सरोकारवाला निकायहरुको समन्वय सहकार्यमा कम्तिमा १०० जना युवाहरुलाई रोजगारीमा पदस्थापना गरिनेछ ।
2. पालिका भित्र सञ्चालन गरिने सीप विकास तथा उद्यमशिलता तालिमको तथ्याडकलाई एकिकृत गरी रोजगार बैंक तयार गरिनेछ । एकपटक सीप सिकी स्तरउन्नति गर्न चाहने व्यक्तिहरुलाई फलोअप कार्यक्रम सञ्चालन

गरिनेछ । रोजगार बैकलाई प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्न बजारको माग र आपूर्तिको विश्लेषण सहित रोजगार संवाद मञ्चसंगको समन्वयलाई विस्तार गरिनेछ ।

3. पालिकाको समग्र श्रम तथा रोजगार क्षेत्रको तथ्याङ्क संकलन कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ । पालिकामा श्रम तथा रोजगार क्षेत्रमा काम गर्ने संघसंस्थाहरुसंगको समन्वयमा बाँकी १० वटा वडाहरुको तथ्यांक संकलन कार्य सम्पन्न गर्ने र डिजिटल तथ्यांक प्रणालीमा तथ्यांक प्रविष्ट गरी तथ्यांकको विश्लेषणको आधारमा श्रम र रोजगारीको क्षेत्रमा कार्यक्रम विस्तार गरिनेछ ।
4. रोजगार सेवालाई दिगो तथा प्रभावकारी बनाउनकालागि सरोकारवाला निकायहरु निजी क्षेत्र/संघ संस्थासंगको समन्वय सहकार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
5. सार्वजनिक पुर्वाधार निर्माणमा श्रममुलक प्रविधिको प्रयोग मार्फत न्यूनतम रोजगार कार्यक्रमलाई साझेदारीमा सञ्चालन गरिनेछ ।
6. आन्तरिक र वैदेशिक रोजगारीसंग सम्बन्धित सूचना/ जानकारी/ परामर्शलाई थप प्रभावकारी रूपमा सञ्चालन गरिनेछ ।
7. रोजगार सेवा केन्द्रलाई एकिकृत रोजगार सेवाकेन्द्रको रूपमा विस्तार गरी पालिकास्तरमा रोजगार सेवा केन्द्र अन्तर्गत श्रम डेस्क सञ्चालन तथा व्यवस्थापन गरिनेछ । अनौपचारिक क्षेत्र, स्वरोजगार क्षेत्र तथा औपचारिक क्षेत्रका श्रमिकहरुलाई सामाजिक सुरक्षा योजनामा आवद्धताका लागि समन्वय गरिनेछ ।
8. श्रमिक तथा रोजगारदातामैत्री कार्यस्थल बातावरण निर्माणका लागि सरोकारवाला निकायसंग समन्वय सहकार्य गरिनेछ ।
9. वैदेशिक रोजगारसंग सम्बन्धित सेवा (वित्तिय साक्षारता, मनोसामाजिक परामर्श, वैदेशिक रोजगार बोर्डबाट प्रदान गरिने कल्याणकारी सेवाहरु, पुन श्रम स्वीकृति, पुन एकिकरण कार्यक्रम, सीप तथा क्षमता विकास) हरू लगाएतका कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
10. श्रम तथा रोजगार सम्बन्धी सेवालाई थप सहज तथा पहुचयोग्य बनाउन रोजगार सेवा केन्द्रलाई सुदृढिकरण गरिनेछ ।
11. श्रम र रोजगार क्षेत्र नियमन र सहजीकरणका लागि पालिकाको श्रम तथा रोजगार ऐन, निर्देशिका र अनुगमन कार्यविधि तयार गरिनेछ ।
12. योगदानमा आधारित सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रममा सहजीकरणका लागि स्थानीय योगदानमा आधारित सामाजिक सुरक्षा ऐन, निर्देशिका लगायत आवश्यक कार्यविधि तयार गरिनेछ र योगदानमा आधारित सामाजिक सुरक्षा सम्बन्धि वडा र बस्तीस्तरमा सचेतना र क्षमता विकासका कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

## (ख) सामाजिकविकास क्षेत्र

### शिक्षा, खेलकुद र युवाविकास

1. **मूल नीति:** आधारभूत तथा माध्यमिक शिक्षामा बालबालिकाहरुको पहुँच सुनिश्चित गरी सक्षम, प्रतिस्पर्धी एवं नैतिक जनशक्ति तयारीका लागि गुणस्तरीय शिक्षाको प्रत्याभूति गरिनेछ ।
2. शिक्षामा सबै बालबालिकाहरुको पहुँच सुनिश्चितता गरिनेछ । विद्यालय बाहिर रहेका सबै बालबालिकाहरुलाई विद्यालयमा भित्र्याउन सरोकारवालाहरु सबैको सक्रिय सहभागितामा विद्यार्थी भर्ना अभियानलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
3. शिक्षाको गुणस्तर अभिवृद्धि गर्न आवश्यकता र मागका आधारमा शिक्षकहरुका लागि तालिमको व्यवस्था गरिनेछ । साथै प्रारम्भिक बालविकास सहजकर्ताको पेशागत विकास गरिनेछ ।
4. प्रविधिमैत्री शिक्षामा जोड दिइनेछ । विद्यालयका शिक्षक एवं कर्मचारीका लागि IEMIS सम्बन्धी तालिम प्रदान गरिनेछ । सामुदायिक विद्यालयमा स्मार्ट शिक्षा कार्यक्रमलाई प्रोत्साहित गरिनेछ । सामुदायिक विद्यालयहरुमा क्रमशः ई-हाजिरीको व्यवस्थापन गरिनेछ । साथै विद्यालयहरुलाई STEAM कार्यक्रमका लागि प्रोत्साहित गरिनेछ ।
5. आधारभूत तह ( कक्षा ८ ) ,एस. ई. ई. र कक्षा १२ को परीक्षामा उत्कृष्ट नतिजा हासिल गर्ने विद्यार्थीहरुका लागि पुरस्कारको व्यवस्था गरिनेछ । साथै आधारभूत तह कक्षा ८ को नगरस्तरीय परीक्षामा उत्कृष्ट नतिजा ल्याउन सफल (सामुदायिक तर्फ र संस्थागत विद्यालय तर्फका) विद्यालयलाई नगर शिक्षा पुरस्कार प्रदान गरिनेछ ।
6. संस्थागत विद्यालयहरुलाई सेवामुखी बनाउन नियमित अनुगमन, नियमन र सहजीकरण गर्दै शैक्षिक गुणस्तर कायम गरिनेछ ।
7. बालबालिकाहरुको शारीरिक, मानसिक र बौद्धिक विकास गरी अनुशासित, स्वावलम्बी र चरित्रवान बनाउन स्काउट शिक्षालाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।
8. विद्यालय शिक्षाको गुणस्तर अभिवृद्धिका लागि विद्यालय अनुगमन कार्यक्रमलाई प्रभावकारी रुपमा सञ्चालन गरिनेछ ।
9. गोदावरी नगरपालिकाबाट प्रदान गरिदै आएको एक वडा एक नमूना विद्यालय कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
10. विद्यालय तहमा अध्ययनरत विद्यार्थी (खेलाडी) हरूलाई खेल कौशल प्रदर्शन गर्ने अवसर प्रदान गर्न राष्ट्रपति रनिङ शिल्ड प्रतियोगिता सञ्चालन गरिनेछ ।
11. प्रारम्भिक बालविकास केन्द्रका सहजकर्ता, विद्यालय कर्मचारी र सामुदायिक सिकाइ केन्द्रका परिचालिकालाई नेपाल सरकारले निर्धारण गरे बमोजिमको न्यूनतम मासिक पारिश्रमिक उपलब्ध हुने व्यवस्थालाई निरन्तरता दिइनेछ ।
12. गोदावरी नगरपालिका अन्तर्गतका सामुदायिक विद्यालयहरुमा निजी स्रोतमा कार्यरत विद्यालय सहायक कर्मचारीको व्यवस्थापन गरिनेछ ।
13. गोदावरी नगरपालिकाका सामुदायिक विद्यालयहरुमा कार्यरत नगर शिक्षकहरुका लागि आ.व. २०८२\०८३ देखि विद्यालय पोशाकको व्यवस्थापन गरिनेछ । नगर शिक्षकहरुको मनोबल बढाई शैक्षिक गुणस्तरमा सुधारका लागि मासिक तलबमा प्राथमिक, निम्न माध्यमिक र माध्यमिक तहमा क्रमशः रु २०००, रु. ३००० र रु ४००० थप गरिनेछ । शिक्षण सिकाइ अनुदानमा कार्यरत शिक्षकहरुलाई समेत कल्याणकारी कोषमा आवद्ध गरिनेछ ।

14. सामुदायिक विद्यालयका प्र.अ.हरुका लागि प्रोत्साहन स्वरूप प्राथमिक, नि.मा.वि. र मा.वि. तहमा मासिक रुपमा क्रमशः रु. ४००, रु. ५०० र रु. ७०० प्र.अ. भत्ता थप गरिनेछ ।
15. विद्यालयहरुमा पठनपाठनलाई व्यवस्थित गर्न र शिक्षक अभाव हुन नदिन शिक्षक बैङ्कको व्यवस्था गरिनेछ ।
16. गोदावरी नगरपालिकाको नगर गान तयार गरी लागू गरिनेछ ।
17. गोदावरी नगरपालिकाका १२ वटै वडाहरुमा सामुदायिक सिकाइ केन्द्रहरुको स्थापना गरिनेछ । नगरपालिका भित्रका सबै सामुदायिक सिकाइ केन्द्रका परिचालिकालाई मासिक रु. ७००० नगरपालिकाबाट व्यवस्था गरिनेछ ।
18. युवा लक्षित नवप्रवर्तन र आविष्कारसँग सम्बन्धित कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । साथै महिला लक्षित आयोग तयारी कक्षा सञ्चालन गरिनेछ ।
19. स्थानीय स्तरबाट खेलाडी उत्पादन गर्ने उदेश्यले १ वडा १ खेलकुद मैदान कार्यक्रम लागू गरिनेछ ।

### ❖ स्वास्थ्य

1. गुणस्तरीय स्वास्थ्यमा सबैको पहुँच हुने गरी प्रभावकारी सेवा उपलब्ध गराइनेछ ।
2. पोषण मैत्री स्थानीय शासनको अवलम्बन गरि खाद्य सुरक्षा तथा पोषण सेवा कार्यक्रम लाई थप प्रभावकारी बनाइनेछ ।
3. स्वास्थ्य पूर्वाधार, औषधी तथा उपकरणको उपलब्धतामा वृद्धि गरिनेछ ।
4. आर्युवेद चिकित्सा प्रणाली लाई थप प्रभावकारी बनाइने छ ।
5. मानसिक रोग तथा नसर्ने रोग को प्रकोप न्यूनीकरणका लागी प्रवर्धनात्मक, निदानात्मक र उपचारात्मक सेवा लाई विस्तार गरिनेछ ।
6. पूर्ण खोप को अवस्था लाई हरेक वर्ष सुनिश्चित रहेको घोषणा गरिनेछ ।
7. आषधी एवं खोप सामग्री को भण्डारणका लागी वेयर हाउस र कोल्ड चेन व्यवस्थापन को लागी चाहिने सामग्री तथा स्थान को व्यवस्थापन गरिनेछ ।
8. विद्यालय नर्स कार्यक्रम लाई थप प्रभावकारी बनाइनेछ ।
9. सेवाग्राही मैत्री परिवार योजना सेवा प्रदान गरिनेछ ।
10. प्रत्येक सुत्केरी लाई सुरक्षित मातृत्व कार्यक्रम अन्तर्गत १५०० बराबर को पोषण सामग्रीका साथै सुत्केरीको घरमै गएर, स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध गराइनेछ ।
11. गर्भवती, सुत्केरी, जेष्ठनागरिक, अति अशक्त अपांग का लागी एम्बुलेन्स सेवा निशुल्क प्रदान गरिनेछ ।
12. स्वास्थ्य शाखा लाई साधन सम्पन्न बनाई बिभिन्न आधारभुत स्वास्थ्य सेवालाई जनता को घरदैलोमा पुर्याउन आवश्यक व्यवस्थापन गरिनेछ ।
13. बिपद् तथा महामारीको पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य व्यवस्थित रुपमा गरिनेछ ।
14. महिला सामुदायिक स्वास्थ्य स्वयं सेविकाहरुको कामको उच्च मूल्यांकन गरी सम्मान एवं प्रोत्साहन गरिनेछ ।

15. बिभिन्न किस्मका स्वास्थ्य शिवीर संचालन गरी जटिलता हरुलगाई व्यवस्थापन को लागी आवश्यक व्यवस्था गरिनेछ ।
16. प्रजनन स्वास्थ्य आकस्मिक कोषको व्यवस्था तथा परिचालन गर्ने. व्यवस्था मिलाइने छ ।
17. क्षयरोग मुक्त पालिका बनाउन विभिन्न कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
18. मालाखेती अस्पतालमा सर्पदंश उपचार सेवा लाई विस्तार गरिनेछ ।
19. किटजन्य रोग को रोकथाम तथा नियन्त्रण को लागी विशेष कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
20. जन स्वास्थ्य प्रबर्द्धन सम्बन्धी बिभिन्न सचेतनामूलक कार्यक्रम प्रत्येक वडामा संचालन गरिनेछ ।
21. किशोर-किशोरी मैत्री स्वास्थ्य सेवालाई प्रभावकारी रूपमा सञ्चालन गरिनेछ ।
22. गोदावरी १२ मा निर्माण सम्पन्न भएको बर्थिङ सेन्टरलाई सञ्चालनमा ल्याइनेछ ।

#### ❖ महिला, बालबालिका, जेष्ठ नागरिक, अपाङ्गता

1. लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण उत्तरदायी बजेट निधारण गरी वडा स्तरबाट कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
2. नेपाल सरकारको बालमैत्री स्थानीय शासन राष्ट्रिय रणनीति २०७४ बमोजिम नेपाललाई सन् २०३० सम्म बालमैत्री स्थानीय शासन घोषणा गर्ने लक्ष्य अनुरूप यस गाउँपालिकामा बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यान्वयनका लागि आवश्यक कार्यक्रम तथा योजना ल्याइनेछ।
3. स्थानीय तहको सेवा प्रवाहलाई थप प्रभावकारी र सुशासन व्यवस्थापनका लागि नागरिक गुनासो व्यवस्थापनलाई चुस्त दुरुस्त बनाउन आवश्यक पहल गरिनेछ।
4. स्थानीय तहका हरेक योजना निर्माण, कार्यक्रम कार्यान्वयन र अनुगमनमा नागरिकको सहभागितालाई अर्थपूर्ण बनाउन नागरिक सहभागिता नीति बनाई त्यसको प्रभावकारी कार्यान्वयन गरिनेछ।
5. स्थानीय तहमा अपाङ्गताको पहिचान गरी परिचय वितरण कार्यलाई थप प्रभावकारी बनाउन अपाङ्गता एप्स निर्माण गरी त्यसको कार्यान्वयन गरिनेछ।
6. मानसिक सन्तुलन गुमाएका महिला साथै अनाथ टुहुरा बालबालिकाका लागी विशेष संरक्षणको व्यवस्था गरिने छ ।
7. विपन्न महिलाहरुको लागी आयआर्जनमा जोड दिईने छ ।
8. बालबालिकाको हक हित संरक्षण सम्बन्धनका लागी कार्यक्रम बिस्तार गरिने छ ।
9. बालश्रम, बालबिवाह, बहुविवाह, दाईजो, बोक्सी छाउपडी जस्ता प्रथा नियन्त्रणका लागी कार्यक्रम संचालन गरिने छ
10. लैंगिक हिंसा, घरेलु हिंसा, वलत्कार जस्ता जघन्य अपराध पीडित महिला बालबालिकाहरुलाई उचित न्याय प्रदान गर्नका लागि सचेतना अभिवृद्धि गरी न्यायको पहुँच सुनिश्चित गरिनेछ ।
11. ज्येष्ठ नागरिकहरुले सम्मानका साथै भावनाको कदर गर्दै गोदावरी ज्येष्ठनागरिक समाजमा नियमित दिवासेवा संचालन र व्यवस्थापन गरिने छ ।

12. किशोरीहरुको शारीरिक मानसिक स्वास्थ्य एवं आत्म सुरक्षाका लागि आवश्यक परामर्श एवं सचेतना र संरक्षण प्रवर्द्धन कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ ।
13. बालक्लवहरु गठन गरी तीनको भुमिका लाई प्रभावकारी बनाउने र बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यान्वयन कार्यविधि बमोजिमका क्रियाकलाप संचालन गरिनेछ ।
14. अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुको पहिचान गरी सहज तरिकाले परिचय पत्र वितरण गर्ने र सामाजिक आर्थिक प्रणालीमा समता मूलक पहुँच स्थापना कायम गर्ने नीति अवलम्बन गरीने छ ।
15. गरिवीको रेखा मुनि रहेका महिला, वृद्ध, दलित, पछाडि परेका, अपाङ्गता ,सीमान्तकृत र लोपोन्मुख जातिका महिलाहरुको समग्र विकासका लागि कार्यक्रम विस्तार गरिनेछ ।
16. बाल संजालका सदस्यहरुको क्षमता विकासका लागि बिशेष पहल गरिने छ ।
17. लैंगिक हिंसा,पिडितमा आर्थिक अवस्था कमजोर भएका महिलाहरुलाई लैंगिक हिंसा, निर्धारण कोषबाट आर्यआर्जन, व्यवस्थापनको लागि सहयोग गरिने छ ।
18. बिभिन्न समितिहरुलाई सक्रिय र प्रभावकारी बनाउन समितिहरुको आवश्यकता अनुसार बैठक राखिने छ ।
19. गोदावरी नगरपालिकामा रहेका जेष्ठनागरिकहरुको अनुभव,सिप दक्षता र कार्यकुशलताबारे युवाहरुलाई जानकारीका लागि बृत्तचित्र निमार्ण गरिने छ।
20. द्वन्द्व पिडित महिलाहरुका लागि आर्यआर्जनका साथै आत्मनिर्भर बनाईने छ ।

#### (ग) पूर्वाधार विकास क्षेत्र

1. नगरपालिका बाट कार्यान्वयन हुने सम्पूर्ण योजनाहरुको सम्झौता देखि भुक्तानी सम्मको कार्यलाई विद्युतीय बनाउन एकिकृत योजना व्यवस्थापन सफ्टवेयर क्रमशः वडास्तरमा पनि सञ्चालनमा ल्याईनेछ।
2. यस नगरपालिकासँग सिमाना जोडिएका र जिल्ला स्थित अन्य पालिकाहरुका साथै प्रदेश सरकार र संघीय सरकारसँग समन्वय, सहकार्य र सह-अस्तित्वको भावना अनुसार कार्य प्रारम्भ गरिनेछ ।
3. उत्पादनशील जग्गामा हुने घडेरी प्लटिङ तथा विक्रीलाई निरुत्साहित गर्दै नगरपालिकाको पूर्व स्वीकृति लिएर मात्रै घडेरी तथा जग्गा विकास व्यवसाय सञ्चालन गर्नु पर्ने नियमलाई अनिवार्य गरिनेछ।
4. कुनै पनि बस्ती टोलमा शाखाबाटो वा नयाँ बाटो खोल्दा नगरपालिकाको पूर्व स्वीकृति लिएर मात्र खोल्नु पर्ने व्यवस्था गरिनेछ ।

5. नगर क्षेत्रमा बन्ने घरको निर्माण पूर्व अनिवार्य नक्सापास गर्ने ब्यवस्था को प्रभावकारी नियमन गरि विद्युतीय नक्सापास प्रणाली अबलम्बन गरिनेछ । नगरक्षेत्रको जग्गा बर्गीकरणलाई बैज्ञानिक बनाउँदै बर्गिकृत जग्गाहरुको ब्यवस्थित सदुपयोगको नीति तयार गरिनेछ ।
6. यस गोदावरी नगरपालिकाको शहरी योजना तथा भवन निर्माण मापदण्ड, २०७९ तयार भएकोले सोको बिस्तृत कार्यान्वयनको नीतिलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
7. यस पालिकामा बिगत र निर्माणाधीन अवस्थामा रहेका योजनाहरुको लागि दिगो बनाउन मर्मत सम्भार कोष बनाईनेछ ।
8. यस पालिकाका विभिन्न चोकहरुमा दुर्घटना हुने समस्या देखिएकोले सोलाई न्यूनीकरण गर्न नगरका विभिन्न चोकहरुमा स्मार्ट लाइट जडान गरिनेछ ।
9. यस नगरपालिकाका विभिन्न ठाउँमा बिद्युत पोल सडक क्षेत्राधिकार भित्र परेको सम्पूर्ण पोलहरुलाई विधुत प्राधिकरणसंगको साझेदारीमा व्यवस्थापन गरिनेछ।
10. बासपार्क व्यवस्थापन, भवन संहिता, घर नक्सा अभिलेखिकरणको व्यवस्थापन गर्ने नीती लिइनेछ ।
11. कार्यालयसंग सम्झौता गरी समयमा कार्य सम्पन्न नगर्ने निर्माण व्यवसायीहरुको बोलपत्र स्वीकृत/ग्राह्य नहुने नीति लिइनेछ ।
12. गोदावरी नगरपालिकामा रहेका पुराना झोलुंगे पुलहरुको मर्मत सम्भार तथा संरक्षण गरिनेछ ।

#### **(घ) वन, वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन क्षेत्र**

1. हरियाली र स्वच्छ गोदावरी नगर निर्माण गर्न यस नगरपालिका भित्रका सम्पूर्ण विद्यालयहरुलाई आफ्नै हाता भित्र वृक्षारोपण गराउने निती लिइनेछ भने सबै जनप्रतिनिधि र कर्मचारीहरुलाई आ-आफ्नो घरमा एक घर पाँच विरुवा अनिवार्य रुपमा वृक्षारोपण गर्नुपर्ने निती लाई निरन्तरता दिइनेछ र सोको अनुगमनको लागि एउटा संयन्त्र तयार गरिनेछ।
2. आगलागि, हावाहुरीको उच्च जोखिममा रहेको यस नगरपालिकालाई ५ वर्ष भित्र खरको छाना मुक्त नगरपालिका घोषणा गरिने नीतिलाई निरन्तरता दिइने छ ।
3. नगर क्षेत्र भित्रका कतिपय वन, जंगलका स्थानहरु रुखविरुवा विहिन भइ खालि रहेको हुदा यस्तो खालि स्थानमा संघ सरकार र प्रदेश सरकारको समन्वयमा जडीबुटी खेति र जडिबुटी उत्पादन कार्यक्रम संचालन गरी विपन्न समुदायलाई आर्थिक लाभ र रोजगारी उपलब्ध गराईनेछ ।
4. विपद् जोखिम न्यूनीकरणका लागि आवश्यक सामग्रीहरुको व्यवस्थापन गरिने छ । विपद् व्यवस्थापनको लागी साझेदारी तालिम सञ्चालन गरिनेछ ।
5. "फोहोरको वर्गिकरण उचित विसर्जन र व्यवस्थापन" नीति बमोजिम गोदावरीलाई प्लाष्टिकजन्य फोहोरमैला निषेधित क्षेत्र घोषणा गरि फोहोरको श्रोतमा नै वर्गिकरण गरिनेछ । व्यवस्थित ल्याण्डफिल साईट तथ बैज्ञानिक विधिबाट फोहोरमैला व्यवस्थापन गर्न आवश्यक व्यवस्था गरिनेछ ।

6. नगरपालिकामा रहेको विपद् व्यवस्थापन कोषमा प्रत्येक वर्ष रकम थप गर्दै जाने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ। नगरस्तरिय विपद् व्यवस्थापन समिति र वडा स्तरिय विपद् व्यवस्थापन समितिलाई क्रियाशिल बनाइनेछ।
7. विपद् व्यवस्थापनमा सुरक्षा निकाय, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, उद्योग वाणिज्य संघ लगायत यस क्षेत्रमा क्रियाशिल संघसंस्थाहरुको सहकार्यलाई प्रभावकारी बनाउने कार्यलाई निरन्तर अगाडि बढाइनेछ।
8. एम्बुलेन्स बारुणयन्त्र जस्ता आकस्मिक सेवाहरुको प्रभावकारी रुपमा परिचालन गरिनेछ।
9. नगरको सुन्दरता र वातावरणीय स्वच्छताको लागि फोहोरमैला व्यवस्थापनलाई प्रभावकारी बनाइनेछ।

#### (ड) सुशासन तथा संस्थागत विकास क्षेत्र

1. आर्थिक अनुशासन र मितव्ययिता कायम गर्न सार्वजनिक प्रशासनका नविन मुल्य र औजारहरुको उपयोग गरिनेछ ।
2. नगरपालिकाको राजश्व प्रशासनलाई चुस्त, दुरुस्त र पारदर्शी बनाई सेवाग्राहीको सहजताका लागि QR प्रणालीबाट राजश्व बुझाउन सक्ने व्यवस्था गरिनेछ ।
3. आर्थिक वर्षको शुरुवात देखिनै वार्षिक कार्यक्रमहरु निरन्तर कार्यान्वयन गर्ने गरी वार्षिक खरिद योजना तयार गरी जिम्मेवार कर्मचारीहरूसँग कार्यसम्पादन सम्झौता गरिने छ र उक्त सम्झौताकै अधिनमा रही कर्मचारीको प्रोत्साहन र कार्यसम्पादन मूल्याङ्कन गरिने छ ।
4. नगरपालिकाबाट कार्यान्वयन हुने योजना, कार्यक्रमहरुमा वित्तिय जोखिम न्यूनिकरणका लागि निर्माण र खरिद प्रक्रियालाई बढी पारदर्शी र प्रतिस्पर्धात्मक बनाउन E-Procurement प्रक्रियालाई थप प्रभावकारी रुपमा कार्यान्वयन गरिने छ ।
5. नेपालको संविधान र स्थानीय सरकार संचालन ऐन अनुसार स्थानीय तहलाई प्राप्त अधिकार कार्यान्वयन गर्न आवश्यक ऐन कानूनहरु निर्माण गरी क्रमशः कार्यान्वयन गर्दै अगाडी बढाइनेछ र निर्मित कानूनहरुलाई आवश्यकतानुसार अद्यावधिक गर्दै लगिने छ ।
6. परिवर्तित सन्दर्भ तथा नगरपालिकाको आवश्यकता र औचित्यताको आधारमा संगठन तथा व्यवस्थापन सर्भेक्षणलाई आधार मानी नगरपालिका तथा वडाहरु र स्वास्थ्य संस्थाहरुको संगठन तथा दरबन्दी संरचनालाई अद्यावधिक गर्दै लगिने छ ।
7. कार्यालयको भौतिक सम्पत्तीको उचित व्यवस्थापन गर्दै पुराना र मर्मत गर्न नसकिने तथा बढी खर्चलाग्ने असान्दर्भिक सामग्रीहरुको लिलाम बिक्रि गर्ने नीति लिइनेछ ।
8. भ्रष्टाचार र अनियमित कार्यलाई कडाइका साथ नियन्त्रण गर्दै पारदर्शिता र जवाफदेही प्रणालीलाई सुदृढ तुल्याइनुका साथै भ्रष्टाचार मुक्त गोदावरी नगर बनाउन भ्रष्टाचार सून्य सहनशिलताको नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
9. अशक्त, असहाय नागरिकको सहज सेवा प्राप्तीका साथै सेवा प्रवाहलाई जनमैत्री बनाउन नागरिक सहायता कक्षलाई ब्यवस्थित बनाउदै लगिनेछ ।
10. सार्वजनिक सेवा प्रवाहलाई व्यवस्थीत र प्रभावकारी बनाउनका लागि कर्मचारी र पदाधिकारीहरुलाई जिम्मेवार, जवाफदेही, पारदर्शित र जनउत्तरदायी बनाईनेछ ।

11. नियमित सेवा र विकास गतिविधिहरूलाई पारदर्शी बनाउन सार्वजनिक सुनवाईका साथै सूचना प्रसारण गरी सञ्चार माध्यमबाट जनतालाई सु-सूचित गर्ने कार्य गरिने छ । समग्र नगरपालिका प्रशासनलाई सुशासनयुक्त, सेवाग्राहीमैत्री र गुनासो रहित सेवा प्रवाहको व्यवस्था मिलाई शुन्य सहनशिलता नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
12. विकेन्द्रिकरणलाई संस्थागत गर्न वडा र बस्ती तहको निर्णय प्रक्रियामा जनसहभागितालाई अझ प्रभावकारी बनाउदै लगिनेछ । कर्मचारीहरूको विवरण सूचना प्रणाली PIS सफ्टवेयरमा अद्यावधिक गर्ने कार्यलाई चुस्तदुरुस्त बनाई लागू गरिनेछ ।
13. नगरपालिकाको विभिन्न प्रकृतिको बेरुजुहरु पुर्ण रुपमा फछ्यौट गरी सून्य बेरुजुको नीति अबलम्बन गरिने छ ।
14. नगरपालिकाबाट स्वीकृत भएका कार्यक्रमहरूलाई चुस्त, दुरुस्त र पारदर्शित बनाई अनुगमन र कार्यान्वयनमा सहजताका लागी योजना ब्यवस्थापन प्रणालीको पूर्ण कार्यान्वयन गरिनेछ ।
15. सवल, सक्षम र प्रविधिमैत्री दक्ष जनशक्तीको विकासका लागि क्षमता विकास योजना (CD Plan) लाई कार्यान्वयनमा ल्याइने छ ।
16. गत विगत देखी नगरपालिकाबाट प्रदान गरिदै आएको प्रोत्साहन भत्तालाई साविककै मापदण्ड बमोजिम निरन्तरता दिइनेछ ।
17. गोदावरी नगरपालिकाको भौगोलिक, सामाजिक, आर्थिक तथा पूर्वाधार लगायतका क्षेत्रको यथार्थ स्थिती झल्किने गरि डिजिटल नगर प्रोफाइल तयार गरिनेछ ।
18. नगर प्रहरीहरूलाई थप दक्ष र क्षमतावान बनाउन नेपाल प्रहरी वा सशस्त्र प्रहरी बल नेपालसंगको सहयोगमा तालिम सञ्चालन गर्ने व्यवस्था मिलाईनेछ ।
19. कर्मचारीहरूलाई कार्यानुभवको आधारमा अन्तरशाखा र एक स्थानबाट अर्को स्थानमा चक्रिय प्रणालीको आधारमा सरुवा गर्ने परिपाटीको विकास गरिनेछ ।
20. यस कार्यालयबाट अवकास प्राप्त शिक्षक र कर्मचारीहरूलाई सम्मान गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिईनेछ । साथै यस नगरपालिकाको सामाजिक जीवनका विभिन्न क्षेत्रमा उल्लेखनीय योगदान पुर्याउने व्यक्ति, संस्था, उत्कृष्ट कार्य सम्पादन गर्ने कर्मचारी, शिक्षक आदी लगायतलाई सम्मान गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
21. खरिद योजना र गुरुयोजना तयार गरी खरिद कार्यका लागि खरिद इकाई वा खरिद शाखालाई प्रभावकारी बनाइनेछ ।
22. नगरपालिकाको नाममा रहेको कर्मचारी कल्याण कोषलाई कर्मचारी वर्गको अधिकतम हित प्रवर्द्धन हुने गरी परिचालन गरिनेछ ।
23. योजना तथा अनुगमन शाखा र सूचना प्रविधि शाखाको संयुक्त प्रयासमा नगरस्तरीय तथ्याङ्क वैकको विकास गरिनेछ । योजना अनुगमन गर्ने कार्यलाई प्रभावकारी बनाईनेछ ।
24. आवधिक नगर विकास योजना, मध्यमकालिन खर्च संरचनालाई मुख्य आधार मानी वार्षिक योजना तर्जुमा र विकास निर्माणको गतिविधी संचालन भईरहेकोमा उक्त नीतिलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
25. Project Bank को कार्यविधि तयार गरि कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।

26. घरनक्साको अभिलेखीकरण गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
27. नगरसभाबाट स्वीकृत भएका वडा स्तरिय कार्यक्रमलाई आगामी आ.व. देखी संसोधन नगर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
28. जनगुनासो यथाशीघ्र सम्बोधन गर्ने, गुनासो अभिलेख राख्ने, सुझाव पेटीकाको साथै सामाजिक लेखा परिक्षण गराउने जस्ता कार्यलाई निरन्तरता दिइने छ ।
29. नगरपालिका भित्र क्रियाशील गैर सरकारी संस्थाहरुको परिचालन, नियमन, अनुगमन गर्नुका साथै आवश्यक सहजीकरण समेत गरिने छ ।
30. नगरको परिचयलाई राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय स्तरमा पुर्याउन विभिन्न किसिमका सम्बन्ध कायम गर्दै सहकार्यलाई विस्तार गरिने छ । नगरपालिकामा रहेका सामाजिक संघ, संस्थाहरुसंग समन्वय गरी सामाजिक क्रियाकलापहरु सञ्चालन गरिनेछ ।
31. नगरपालिका र अन्तर्गतका सम्पूर्ण इकाईहरुमा बिद्युतीय हाजिरी लागु गरिएकोमा आगामी आ.व. देखि विद्युतीय हाजिरी जडान हुन बाँकी रहेका सामुदायिक विद्यालय र संस्थाहरुमा जडान कार्यलाई तिब्रता दिइनेछ ।
32. यस नगरपालिका संग सिमाना जोडिएका स्थानीय तहहरुसंग प्रभावकारी समन्वय र सहकार्य कायम गरी साझा हितका योजना तथा कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ ।
33. क्षमता विकास मार्फत न्यायिक समितिलाई सशक्तिकरण गर्दै न्याय सम्पादन भएका निर्णय तथा मिलापत्रहरुको कार्यान्वयनलाई प्रभावकारी बनाइनेछ ।
34. सामाजिक सुरक्षा वापतको रकम समयमै प्राप्त गर्न सम्बन्धित बैंक तथा वित्तिय संस्थाहरुसंग समन्वयमा जोड दिइनेछ ।
35. यस नगरपालिका क्षेत्र भित्र रहेका विभिन्न जात जाती, भेषभुषा र धर्मसंस्कृतीको जगेर्नाका साथै उक्त समुदायको उच्च सम्मान गर्दै कार्यपालिकाको निर्णय बमोजिम हुने गरी विशेष पर्वका दिन सार्वजनिक विदा दिने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
36. स्थानीय सरकारका सूचनाहरुलाई व्यवस्थित र डिजिटलाईज प्रविधिबाट अभिलेखिकरण गर्नलाई स्थानिय डाटाबेस भण्डारण (Local Server) को लागि प्रक्रिया अगाडी बढाइनेछ ।
37. सेवाग्राहीहरुको सहजताका लागि डिजिटल नागरिक वडा पत्रको व्यवस्था वडा कार्यालयहरुमा पनि विस्तार गर्दै लगिनेछ ।
38. विभिन्न अपराधिक क्रियाकलाप नियन्त्रणका लागि राजमार्ग तथा सार्वजनिक स्थलमा जडान गरिएका सि.सि.टि.भि.हरुलाई थप व्यवस्थित गर्नुका साथै क्षेत्र विस्तार गरी नयाँ सि.सि.टि.भि. समेत जडान गरिनेछ ।
39. नागरिकहरुको सूचनाको हकको सम्मान गर्दै नगरपालिकालाई सूचना मैत्री बनाईने छ ।
40. सम्पुर्ण सामुदायिक शैक्षिक संस्थाहरुलाई सूचना प्रविधि मैत्री बनाउन इन्टरनेट जडान नभएका विद्यालयहरुमा इन्टरनेटको व्यवस्था गरिनेछ ।

41. विद्यालयका शिक्षक शिक्षिकाहरुलाई डिजिटल सिकाई सम्बन्धी क्षमता अभिवृद्धि गर्न आवश्यक तालिमको व्यवस्था गरिनेछ
42. सुशासन र कार्यालयका कामकाजहरुलाई प्रविधि मैत्री बनाउन पेपरलेस ई-गभरनेन्सलाई थप प्रभावकारी बनाईनेछ ।
43. आवश्यकताका आधारमा जनतासँग पालिका अनलाईन अन्तरक्रिया कार्यक्रम सञ्चालन गरिने निति लिइनेछ ।
44. सार्वजनिक स्थानहरुमा फ्रि-वाईफाईको व्यवस्था गर्न आई.एस.पि.हरुसँग पहल गरिनेछ ।

### **आदरणीय नगरसभाका सदस्यज्यू,**

अव म यस सम्मानित नगरसभा समक्ष माथीका क्षेत्रगत नीति तथा कार्यक्रमहरु कार्यान्वयनका लागि बजेटको बाँडफाँड र स्रोत व्यवस्थापनको अनुमान यस सभामा पेश गर्ने अनुमती चाहन्छु ।

गोदावरी नगरपालिकाको आगामी आव २०८२/८३ को लागि वित्तीय समानीकरण-संघीय सरकारबाट रु १९ करोड ८० लाख, राजस्वबाँडफाँड-संघीय सरकार रु १८ करोड ५९ लाख, समपूरकअनुदान-संघीय सरकार रु १ करोड ९३ लाख विशेषअनुदान-संघीय सरकार रु ४ करोड ९ लाख सशर्तअनुदान-संघीय सरकार रु ४१ करोड ७२ लाख वित्तियसमानीकरण-प्रदेश सरकार रु १ करोड ८७ लाख, राजस्वबाँडफाँड-प्रदेश सरकार रु ५९ लाख १ हजार, समपूरकअनुदान-प्रदेश सरकार रु ३० लाख,विशेषअनुदान-प्रदेश सरकार रु ६० लाख, सशर्त अनुदान प्रदेश सरकार रु ३ करोड ५२ लाख, राजस्वबाँडफाँड-घरजग्गा रजिष्ट्रेशन रु ६ करोड ८५ लाख,आन्तरिकश्रोत रु १५ करोड ९ लाख ५५ हजार,विज्ञापन कर ३ लाख वन रोयल्टी रु ६ लाख र बैंक मौज्दात रु ३ करोड ५० लाख गरि जम्मा **१ अर्व १८ करोड ५४ लाख ५६ हजार** आय प्राप्त हुने अनुमान गरेको छु ।

यसै गरी यस नगरपालिकाको आगामी आ.व. २०८२।८३ का लागि चालु र पूँजीगत गरी देहाय बमोजिमको व्यय अनुमान प्रस्तुत गरेको छु ।

गोदावरीनगर कार्यपालिका अन्तर्गत रु ३३ करोड ९६ लाख १९ हजार, वडा कार्यालयहरुलाई रु १२ करोड शिक्षा युवातथा खेलकुद शाखालाई रु ९ करोड २ लाख ६७ हजार, स्वास्थ्यशाखालाई रु ८७ लाख ५० हजार, कृषि विकासशाखालाई रु २६ लाख ५० हजार, पशु सेवा शाखा अन्तर्गत रु ६३ लाख,महिला विकास शाखा अन्तर्गत रु २८ लाख ५० हजार,सहकारी लाई रु ४ लाख, सामाजिक तथा आर्थिक विकास शाखा अन्तर्गत रु १७ लाख,न्यायिक समिति लाई रु ८ लाख २० हजार ,मालाखेती अस्पताललाई १ करोड २० लाख,भुमी व्यवस्था ईकाईलाई ६० लाख, संघीय सशर्त अनुदान ४१ करोड ७२ लाख,संघीय विशेष अनुदान रु ४ करोड ९ लाख, संघीय समपूरक १ करोड ९३ लाख, प्रदेश समपूरक योजनातर्फ ३० लाख प्रदेश विशेष ६० लाख प्रदेश सशर्त ३ करोड ५२ लाख क्रमागत योजना तर्फ ३ करोड म्याचिङ फण्ड ४ करोड गरि जम्मा **१ अर्व १८ करोड ५४ लाख ५६ हजार** हजार व्यय हुने अनुमान गरेको छु । कुल बजेटको चालु तर्फ ६९ प्रतिशत र पूँजीगत तर्फ ३१ प्रतिशत बजेट विनियोजन गरेको छु ।

मैले प्रस्तुत गरेको बजेटको कार्यान्वयनबाट नगरवासीजनताको आर्थिक सामाजिक अवस्था परिवर्तन हुने, वातावरण संरक्षणमा गुणात्मक सुधार, राजश्व संकलनमाकेही बृद्धि हुनुका साथै भौतिकपूर्वाधार निर्माण र सेवाप्रवाहमा सुधारआई सुशासनको अनुभूति हुने विश्वास लिएको छु ।

**अन्त्यमा,**

यो बजेट निर्माण प्रक्रियामा महत्वपूर्ण सहयोग गर्नुहुने आदरणीय नगर उपप्रमुखज्यू, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतज्यू, योजनातर्जुमा समितिका सदस्यज्यूहरु, राजश्व परामर्श समितिका सदस्यज्यूहरु, विषयगत समितिका संयोजक तथा सदस्यज्यूहरु, लेखा समितिका सदस्यज्यूहरु, कार्यपालिकाका सम्पूर्ण सदस्यज्यूहरु, सम्पूर्ण कर्मचारी साथीहरु लगायत अमूल्य सल्लाह सुझाव दिनु हुने सबै प्रति हार्दिक आभार प्रकट गर्दै धन्यवाद ब्यक्त गर्दछु ।

**धन्यवाद !**

**मिति: २०८२।०३।०६ गते,**

**गोदावरी नगरपालिका, अत्तरिया, कैलाली।**

**विरेन्द्र भट्ट**

**नगर प्रमुख**